

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HÍRDETÉSEK:

1-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 18 fillér.

Nyilttér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, november 14.

Mai számunk főbb közismenyei

- Az első útközlet.
- Ujjá szervezik az államvasutakat.
- Az eladott bírtok.
- Az elcsábított leány.
- A fantázia és a mesék.
- Aktuális tréfák.
- Lehár Ferenc sikere.
- Mariska.
- Aktuális emberek.
- Tarkaságok.

Kossuth győzelme.

Arad, november 13

Negyvennégy főnyi szótöbbséggel győzött ma a Kossuth-párt elnökjelöltje Gaál Sándor, Justh Gyula fölött. Tekintélyes szám ez, s ha alkalmi többség volt is, határozott és erőteljes főlényt jelent Justhékkel szemben.

Növeli az értékét, hogy a kétszázegy szavazatban, amennyit Gaál Sándor kapott, egyetlen egy se lehetett, a melyet személyi rokonszenv, vagy mellétekintetek csuszattak volna az urnába. A képviselőház új elnöke a politikai mezőkön kevéssé ismert személy, aki kötelességet vállalt, amikor a neki kijelölt tisztségnek, Magyarország legszebb közjogi méltóságának elébe állott. A kik rászavaztak, kivétel nélkül annak az érzésüknek, meggyőződésüknek adtak kifejezést, hogy Kossuth Ferencet és pártját tartják a politikai hatalomra döntésre méltónak, s az ő cselekvésükben ismerik el az ország igazi érdekét.

Ellentétek, nézetkülönbségek és különböző politikai hitvallások csoportjaiból alakult a képviselőháznak mai többsége Liberális függetlenségek a néppárttal, hatvanhetesek a negyvennyolcasokkal, tüzes sovinszták a horvátokkal. Ilyen különféle meggyőződések csak a legkomolyabb pillanatok toborozhatnak össze azok, amelyekben átérzik a magasab érdeket, amely mellett mindent félre kell tenni. Ez a magasabb érdek Magyarországon most az hogy a nyugodt kormányzás lehetőségét meg kell teremteni, hogy nem szabad az exlex-szel tovább is könnyelműen kacérkodni, nem szabad ma el nem érhető célok lobogtatása kedvéért az alkotmányellenes kormányzást provokálni, mikor tudatában vagyunk annak, hogy vele nem birkózhatunk meg. Komoly pillanatok voltak azok, amikor Kossuth Ferenc hívei mindezt átértették s inkább megcsinálták a pártszakadást, sem hogy a veszedelem siettetésében felelősek legyenek; s ezt a komoly helyzetet érezte át a képviselőház többsége, a midőn az elnökválasztás alkalmából egyesült annak kifejezésére, hogy a lehetőségek politikáját kell követni.

Ennek az elvnek s ezzel Kossuth Ferencnek volt a győzelme a mai nap. Az első győzelem, amelyet azonban nagyobb sikerek fognak követni. A történetek után nem lehet messzire odázni a nemzet közvéleményének megkérdezését, az új választásokat.

Nem akarjuk kicsibe venni a bankgyűlések sikereit, amelyeket eddig a Justh-párt a maga álláspontjának igazolásául, erősítéséül használt. De a képviselő-választásokon való megnyilatkozás mégis teljesebb, illetékesebb és inkább döntő a bankgyűléseknél. Nyilatkozzanak a szavazatok: a továbbfejlődést szerző békét kívánják-e, vagy azt, hogy a magyar politikában újabb, meg újabb elégedetlen csoportok kedvéért előlről kezdődjének a meddő céltalan, erőpazarló küzdelmek?

A mai elnökválasztás, a pártok erőpróbája most már alapot ad a kibontakozásra, az új kormány megalakítására. A levegő tisztább, az út szabadabb, mint egy héttel ezelőtt. Az őszinteség lett urrá a politikában: s ha első megnyilatkozása kettérepesztette a legerősebb párt falazatát, ennek nyomában már az új építésnek, az alkotásnak lehetőségét tárta a nemzet elé.

Es sincs n igazi ok fennakadni azon, hogy Kossuth Ferencnek volt pártjából eivel szemben azok adták meg az elégtételt, azok szerezték meg a győzelmet, a kiket pártprogramjuk egyébként oly messze állít tőle. A mai közlekedéssel se Kossuth nem adoptálta az ő nézeteiket, s ők se a Kossuthéit. Ma, bizonyára a közhangulatot, a nemzet kívánságát is érezve, közremunkálói akartak lenni a kibontakozás művének, siettek elbarítani azokat a következményeket, a melye-

Tamás regénye.

Irta: Szomaházy István.

Tamás nagyoló ifju volt, aki eltérően az évszázados somogyi hagyományoktól, külön bérlet magának egy csinos szobát, mikor az egyetemre beírták. A többiek kettésével sőt hármával húzódtak meg a terézvárosi zugokban s még így is keserves sóhajtasok közt fizettek ki elsején azt az öt forintot, ami a lakáspénzből rájuk esett. Tamás, noha csak a Wesselényi-utcában ütötte föl ideiglenes tanyáját, mindenféle arisztokratikus intézkedésekkel kápráztatta el csodálkozó barátait. Tamás kiszögezte névjegyét az előszoba ajtajára — ez ki volt kötve a bérleti egyezségben — sőt szabadon használhatta azt a sötét kuckót, mely a fürdőszoba elnevezés alatt szerepelt a bérbeadók beszélgetéseiben. Fájdalom, ez inkább platonikus jog volt, mert a fürdőszoba rézcsapja mostohán megtagadta a meleg vizet, holott Tamás nem volt nagy barátja a negatív Celsiusoknak.

Tamás olyanféleképp rendezkedett be, mint a madridi vagy a württembergi herceg, bár hazulról nem kapott annyit, mint a nevezett fenségek. Szobájában nem látszottak a falak, mert a háziurnó, aki barátja volt a művészeteknek, csinos galériát állított össze a vadász végtisztességéből, a haldokló Petőfiből és ama hiányos öltözötű hölgyekből, akik a négy évszakot ábrázolták. Az asztalon egy sötétzöld pamutdinnye ejtette ámulatba a fiatal somogyiakat, a kredencen pedig egy harmadik személyre

érvényes kínai theáskészlet buja aranyvirágai csillogtak. Tamás, aki állítólag a theáscsészek használni jogát is becikkelyeztette a bérleti szerződésbe, hosszú időközön által beszélt arról a meszerü theáestélyről, amelynek a sivar Wesselényi-utca a farsang folyamán színhelye leendő... A közbejött akadályok itt is bajt csináltak; a Tamás vendégei mind e mai napig nem vették kézhez a meghívókat.

Itt élt a szerény Tamás, a világ zajától elvonulva. Önök, barátságos olvasók, aligha tudják, hogy Budapest két különálló város, mely idegen és ismeretlen egymás előtt. Az egyik mulat, szórakozik, színházba jár, kezét fog a befolyásos hatalmakkal, szójátékokat mond a zsurokon, udvarol, korcsolyáz és tetu a kioszk-beli hercegekkel. A másik hónapok szobákban lakik, a befolyásos hatalmakat csak az újságokból ismeri, karzatról hallgatja meg a Peturbán szavallatát és házilag kezeli a görögdinnyét, mert a vendéglők szemtelenül drágák... Az egyik Budapestnek a miniszterelnök sem elegendőképp nagy ember, a másik csöndes hódolattal hallgatja azt a foltoskabátú ügyvédjelöltet, aki a kifőzők elnöki trónját elfoglalja... Mindegyiknek más az izlése, a hangulata, mindegyik más képet alkot a körülötte zibongó világról... És az egyik Budapest nem látja a másikat, vagy csak nagy, mérhetetlen távolságokból látja... Tamás az alsóbbrendű Budapestben mozgott, házilag kezelte a görögdinnyét és a főtt kukoricát s csupán az Ohnet György regényeiből ismerte az előkelő köröket...

Tamás nem élt úgy, mint a francia vicomte-ok, ő nem lovagolt a Bois de Boulogne-ban s nem tisztelgett a lovagostorával a kipirult hercegnőknek. Délelőtt az egyetemre járt és délután is egy miops buzsóságával jegyezte a Vécsey doktor előadását. Déliben Tamás négytál ételt evett tizenkét forint havi díjért, este pedig kitünő theát főzött magának azokból az erőteljes levelekből, melyeket — mint a theakereskedő hirdette — bátor karavánok hoztak Budapestre a mérhetetlen sivatagokon keresztül. A thea mellett Tamás a szerelemről olvasott különböző érdekes történeteket, mert a Tamás szívében élénken lobogtak a személyhez nem kötött szerelmi lángok. Tizennyolc éves idegei áhitották a szerelmi viharokat, fél éjszakákon át álmódzott az asszonyról, aki egy édes sikoltással magához öleli, aki szebb és szenvedélyesebb lesz, mint az Ohnet mester vörös hercegasszonyai... Ugy kell lenni és ugy is lesz, hogy ez az asszony egyszerre csak belevatkozik majd a Tamás fiatal életébe...

Lojálisan bevallom, hogy Papp Sándorné nem szerepelt a képzeltbeli asszonyok között. Tamás a Papp Sándorné udvari szobáját birta bérben és tizenegy forintnyi havi díjjal fizette meg a pamutdinnye, a fürdőszoba és a haldokló Petőfi használati jogát. Papp Sándor sok időnkig, mint rejtelmes alak élt a Tamás élénk fantáziájában, mert ámbátor már két hónap óta a szobában lakott, sohasem látta eleven alakjában a lakás souverainjét. Később kiderült, hogy Papp Sándor tavasztól-őszig kelengyékkel

ket a Justhék politikájával való továbbgyűjtés hozott volna az ország feje fölé. Ebben ma megnyilatkozott a parlament többsége, s ebben igazat fog adni Kossuth Ferencnek a választók ítélőszéke is.

Az első ütközet.

Viharos választások a képviselőházban.

Távírti tudósítás.

Arad, november 13

Ülésre jött össze ma a képviselőház, hogy az új elnökséget megválassza. Az ülés a megnyitástól kezdve az utolsó napirendi indítványig zajos jelenetektől volt hangos. Az új függetlenségi párt, melyet a hatvanhetesek ma mindenben támogattak, erősen összecsapott a Justh-párttal és az első mérkőzésben győzött is. Elnöknek Justh Gyulával szemben Gaál Sándort, alelnököknek Batthyány Tivadarral és Mérey Lajossal szemben Návay Lajost és Rakovszky Istvánt választotta meg a Ház többsége. A Justh-párttal szavaztak a balpárt és a nemzetiségiek, míg a horvátok tartózkodtak a szavazástól.

Legerősebb vihar az ülés végén egy téves elnöki kijelentés miatt tört ki és az izzó hangulat csak akkor csillapodott le, mikor az új elnök visszavonta kijelentéseit. Vita volt a legközelebbi ülés idejének kimondása körül is. A Ház többsége az elnök indítványára kimondta, hogy a válság alkotmányos elintézéséig nem tartanak ülést, de az elnököt megbízzák, hogy szükség esetére a Házat összehívja.

A mai zajos ülésről itt következik részletes tudósításunk:

Viharos megnyitás.

Papp Elek korelnök: Megnyitja az ülést.

A jegyzőkönyvet hitelesítik.

Ekkor léptek be karonfogva idősebb Madarász József és Szappanos István. A Justh-párt és a balpárt lelkesen megéljenzi őket, az öreg Madarász pedig visszaadja az üdvözlést:

— Éljen a haza!

Ujabb éljenzés és taps.

Korelnök kijelenti, hogy a Kossuth-pár-

tiak folytatólag lemondtak bizottsági tagságukról. Ezután előterjeszti az elnöki irórnokokat.

Thoroczkay Miklós gróf jegyző felolvassa az interpellációs- és indítványkönyvet. Holló Lajos indítványt jegyzett be az önálló bank és a királyhoz intézendő felirat tárgyában.

Korelnök javasolja, hogy fél két óraker térjenek át az interpellációkra.

Hoffmann Ottó a házszabályokhoz kér szót.

Eötvös Károly érkezik. Zajos éljenzéssel fogadják.

Hoffmann Ottó: Felhívja a figyelmet, hogy az állandó összeférhetetlenségi bizottságnak hatvan nap alatt be kell fejeznie a tárgyalásokat. Ezt nem tette, tehát az elnöke mulasztást követett el. (Felkiáltások: Ez Gaál Sándor!) Olyan embert a házszabályok védelmére kiküldeni, aki maga is megsérti a házszabályokat. (Nagy zaj.)

— Ez nem házszabály! kiáltják jobbról.

— Igen jellemző! — felelik balról.

A folytonos zajban Papp Elek mögé állnak Szmrecsányi György és Halász Lajos és instruálják.

Papp Elek korelnök felhívja a felszólalót, hogy a házszabályokhoz szóljon, mert a napirenden csak az elnökválasztás van.

Elementáris erővel tört ki erre a zaj. A baloldalon Batthyány Tivadar gróf, Laehne Hugó, Sümegi Vilmos és sokan mások felugrának helyeikről és úgy kiáltják:

— Menjének le onnan! Semmi keresni valójuk sincs ott!

— Figyelmeztetni kell az elnököt, hogy ez házszabályellenes! — védekeznek jobbról.

Felfüggesztik az ülést.

A zaj olyan fokra hág, hogy Papp Elek föláll az elnöki székből és a csengőt folytonosan rázva, az ülést öt percre felfüggeszti.

A szünet alatt a teremben folytatódik a kavargás. Az elnöki emelvényen Csizmazia Endre és Szmrecsányi György között élénk szóváltás támad. Eitner Zsigmond Hellebronth Gézának veti a szemére, hogy hűtlen lett elveikhez. A miniszterek közül is alakulnak csoportok.

Végre helyreáll a nyugalom és Papp Elek korelnök ismét megnyitja az ülést.

Az elnökválasztás.

Szmrecsányi György jegyző felolvassa a házszabályok rendelkezését, mire Thoroczkay Miklós gróf jegyző megkezdi a névsor olvasását.

A teremben teőpontra hág az izgalom.

Az első éljen Kossuth Ferencnek szól. A Justh-párt zajosan éljenez és tapsol idősebb Madarász Józsefnek. Hasonló ovációban részeseül Meskó László, a Justh-párt elnöke. Az alkotmánypártiak megéljenzik Mikszáth Kálmánt, Vajda Sándor tévedésből az alelnökök választására föllállított urnába dobta a szavazó céduláját.

A szavazás befejezése után Papp Elek korelnök bejelenti, hogy a szavazatok a Ház nyílt ülésén fognak megszámláltatni.

Papp Elek korelnök kihirdeti az eredményt. (Helyre! Helyre!) Leadtott összesen 382 szavazat; ebből esett Gaál Sándorra 201 szavazat, (Eljenzés.) Justhra 157 szavazat, (Éljen Justh!) — üres volt 24 szavazólap. Így tehát Gaál Sándor 44 szavazattöbbséggel a képviselőház elnökévé választott meg. (Zajos éljenzés és taps. Nagy zaj balról.) Az ülést öt percre felfüggeszti.

Alelnökök választása.

Papp Elek korelnök az ülést újból megnyitva, elrendeli az alelnökök megválasztását.

Közben folyt a szavazás, amelynek során feltűnt, hogy Rakovszky István is leszavazott. Erre Batthyány Tivadar gróf és Mérey Lajos is leadták szavazataikat.

A szavazás befejeztével összeszámlálják a szavazatokat. Návay Lajos kapott 195 szavazatot, Rakovszky István 183-at, Batthyány Tivadar és Mérey Lajos 152-152-öt, 23 szavazólap tures volt.

Korelnök: Návay Lajost megválasztott alelnöknek jelenti ki. Minthogy Rakovszky nem kapott abszolút többséget, közte és Batthyány közt új szavazást rendel el, mert Méreyt a pártja visszaléptette.

Az újabb szavazáson Rakovszky 170, Batthyány 127 szavazatot kapott, tehát az elnök Rakovszky Istvánt megválasztott alelnöknek jelenti ki.

Felkiáltások: Relativ alelnök!

látja el az ország menyasszonyait s csak igen ritka időközökben élvezheti a családi boldogságot. Papp Sándorné az állandóság jellegével ruházta föl a szalmaövegyesség intézményét s szerelmét gyakran négy-öt hónapon át is összetakarította, hogy a téli hónapokban egyszerre elárassza vele az érzés törvényes gazdáját. Mindezt Tamás csak akkor tudta meg, mikor egy decemberi estén valami alázatos idegen kopogtatott a szobája ajtaján.

— Mit tetszik parancsolni? kérdezte tőle ijedten.

— Kedves nőm születésnapjára ünnepélyt rendez, — szól az idegen, — mert ma töltöm be az István segítségével ötvenedik életévemet. Ez alkalomból szívesen látnok uraságotat egy barátságos theára.

— Hát kihez van szerencsém? kérdezte a csodálkozó Tamás.

— Az uraságod házi ura vagyok, Papp Sándor...

Tamás letette a római jogot és a pipát is le ekarta tenni, de a házigazdája udvariasan megakadályozta:

Méltóztassék csak úgy, amint van, pipástól, házi kabátostól...

Átmentek az ebédlőbe és Tamás most megismerkedett Papp Lászlóval és Papp Klementínával, a ház két fiatal tagjával, akik meghatározó árnyalatokkal tudták előadni a torkos cica történetét. Az estélyi programját, a torkos cica kívül, Klementina ügyes bemutatkozása, Papp Sándor dunaföldvári élményei (a gorombáskodó

korcsmárosról) és több partie mulatságos Harang és Kalapács-játék képezte. Tamás kitűnően pipázott, sőt távozás előtt néhány kényesebb politikai eszmét is szellőztetett, de a Papp Sándorné külső elnye egy pillanatig sem foglalkoztatták elméjét. A csinosabb cseléd-leányokat látván, a Tamás mozgékony ádámcsutkája néha ezt a gondolatot fejezte ki: Szemrevaló teremtés! De Pappné — őszintén megvallva — nem ébresztett föl benne hasonló ideákat...

Mikor a házigazda ismét utrakelt a kelenyék dolgában, Tamás többször találkozott a háziurnóval a homályos előszobában. Ilyenkor nyájasan beszélgettek, miközben Tamás világosan megtudta különböztetni a konyhából kiáramló szagokat. Az apróságok egy ilyen alkalommal erőszakkal becipelték a lakásba, de Tamás, mikor a gyerekek álmosodtak, feltűnően félni kezdett a halgató asszony társaságában. Vécseyre és Pulszky Ágostonra hivatkozva csakhamar ügyetlenül elbucszott s dideregve húzta magára a paplan vérvörös kashmirját.

Januárban történt egyszer, hogy Tamás egyedül pipázott otthon a téli alkonyat sötétjében. A szobában már nem lehetett volna semmit sem látni, de a konyhaajtó cifraságain át vígan lobogott egy öreg, kiszáradt tuskó... Tamás visszakondolt az édes anyjára, a testvéreire, az elhavazott vidéki városra, ahol tavaly még a tárciskolát látogatta s eifacsarodó szívevel érezte maga körül a nagy hideg várost, mely olyan kegyetlenül fogva tartja... Tamásnak nem kellett volna sok biztatás, hogy súlyos

egyedülletében sirva fakadjon... Mig a sötét ablakon át a szomszéd ház szürke tüzfalát nézte, meleg, káprázatos képek vonultak el könnyező szemé előtt. És így szólott magában szomorúan: Mama talán most ad ki pörkölt kávé, Nacának és a kis testvéreim almát sütnék a cserépkályhán...

Eddig tartott, mikor egy csöndes kéz nyitotta föl a szobája ajtaját... A sötétben így szól egy hang:

— Itthon van-e, Tamás ur?

— Igen, mondta Tamás erőltlenül, ismételve em a jogbölcseleti tétéleket...

Az asszony betette az ajtót.

— A kicsinyeim játszanak... A vacsorát még korán volna fölteni... Mit tegyen az ember, ha nincs egy olvasni való regénye?... A tisztogatásnál láttam itt egy piros könyvet... azzal kitűnően agyon tudnám ütni az ilyen üres félórakat...

Tamás meg akarta gyújtani a lámpát, de az asszony hamar lecsitította.

— Ne bántsa, — mondta, — sokkal kedvesebb így félhomályban... Ezért szeretem a telet... a sötétben cikkekalkozó kályhafényért... Odakünn a hóval fődött háztetők, idebenn egy barátságos, meleg kuckó...

Leült a karosszékre s az everlasting cipőjét odatartotta a kályhához. Tamás eleintén félt, de az asszony utóbb a családi viszonyokra vitte át a beszélgetést:

— Hány kis testvére van otthon?

Tamás felsorolta a testvéreit s az asszony

Az új elnök székfoglalója.

Pap korelnök zajos éljenzés között elhagyja az elnöki széket. mire Leszkay háznagy Gaál Sándort az elnöki székhez vezeti. Az elnökön fekete díszmagyar van.

Felkiáltások a baloldalon: *Éljen a bank!*
— *Eljen a pünkösdi király!*

Gaal Sándor: A maga és elnöktársai nevében megköszöni a bizalmat, mely őket magas állásukba emelte.

Farkasházy Zsigmond: Sohase hittem, hogy elnök lesz!

Gaal Sándor: A bizalom, mely bennünket megválasztott, fog képesíteni arra, hogy megbízásunkat a haza és a nemzet érdekében töltsük be.

Egy hang a függetlenségi pártból: *A Gemmtmonarchie érdekében!*

Gaal Sándor: Én és elnöktársaim kötelességünknek fogjuk ismerni, hogy a házszabályokat lelkiismeretesen, igazságosan alkalmazzuk, mert a nemzeti közszabadságoknak a házszabályok helyes kezelésében van egyik legerősebb biztosítéka. A szólásszabadságot általában a parlamentáris kormányzás minden intézményét feltő gonddal fogjuk óvni és őrizni. Ez annoál könnyebb lesz ránk nézve, mert elődeink hazafisága és tudása elvégezte az uttörő munkát. Működésünkhöz a Ház erkölcsi támogatását kérjük. (Zajos éljenzés.)

Fried Lajos: A házszabályokhoz szól. Igaz ugyan, hogy az elnököt a jelenlevők többsége választotta, de az új elnök nem kapta meg az összes magyar képviselők abszolút többségét. Elvtársai nevében kijelenti, hogy az elnök iránt ezért és továbbá azért is, mert *díszes állását elvei megtagadása fejében kapta, a legnagyobb bizalmatlansággal viseltetik.* (Zaj.)

Bozóky Árpád az interpellációkra való választ sürgeti.

Vihar az elnök miatt.

Gaal elnök indítványozza, hogy a képviselőház *mindaddig ne tartson ülést*, amíg a kormányválság alkotmányos uton megoldást nem nyer. Felhatalmazást kér arra, hogy szükség esetén összehívassa a Házat.

Zajos vita indult erre. Batthyány Tivadar gróf a baloldal zajos helyeslése közt azt kívánja, hogy már a jövő kedden ülést tartsanak. Bakonyi Samu szintén ezt indítványozza. Nagy Ferenc, Moskovitz Iván az elnök indítványát pártolják, melyet a Ház többsége is *elfogadott.*

Elnök bejelenti, hogy az elnökség megválasztását a miniszterelnök útján felterjeszti az uralkodóhoz.

— *Na, meg lesz elégedve a király!* — hangzott baloldaltól a gunyos felkiáltás.

Régen látott viharos jelenetek következtek erre. Gaál elnök ugyanis, miután az interpellációkra került a sor, meg akarta kérdezni az interpellálni szándékozó képviselőket, hogy ma kívánják-e előterjeszteni interpellációjukat. Az elnök azonban így tette fel a kérdést:

— *Kívánja-e a Ház, hogy a képviselők ma terjesszék elő interpellációjukat?*

Óriási zaj támadt erre a kérdésre, úgy, hogy az elnök rögtön belátva tévedését, így formulázta a kérdést:

— *Kérem, nyilatkozzanak az interpellációt bejegyzett képviselő urak, kívánják-e előterjeszteni interpellációjukat.*

— *Ez már más!* — kiáltották gunyosan a baloldalon.

Csizmazia Endre azonban nem elégedett meg ezzel. Az elnök ur — *ugymond* — az előbb úgy nyilatkozott, mint aki nem vett magának annyi fáradságot sem, hogy a házszabályokat megtanulja vagy legalább megnézze.

Viharos lármá szakitotta félbe Csizmazia szavait. Kossuth hívei hűvesen kiáltoztak Csizmazia felé, mire a baloldal még nagyobb zajjal válaszolt. Különösen Gaál Gaszton tüzelt a mérsékelt függetlenségek ellen. Egész szócsaták indultak meg a két függetlenségi párt között.

Eber Antal közbekiált: *Na elnök ur, csinaljon most rendet.*

Az elnök minden igyekezete kárba vesztett, úgy, hogy *fel kellett függeszteni az ülést.*

Az öt pernyi szünet után Csizmazia Endre annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy az elnök az előbbi kijelentéssel *házszabálysértést követett el.* (Zaj a baloldalon.)

Bozóky Árpád kéri az elnököt, vonja vissza előbbi szavait.

Az elnök ezután visszavonta előbbi kijelentését, mire a kedélyek lecsillapodtak. A képviselők elálltak az interpellálástól és az ülés véget ért.

Ujjászervezik az államvasutakat.

A kereskedelmi miniszter a Máv. igazgatóságához.

— *Az Aradi Közlöny tudósítójától.* —

Arad, november 13.

Amiről évek óta beszéltek vasutas és nem szak-körökben is, a mi az államvasutak ügykezelésének gyorsítása és a nagy közönség érdekeinek gyors előmozdítása érdekében már régen kívánatos volt, az *államvasutak ujjászervezése, az 1910. évben bekövetkezik.*

Nem pusztán feltevésen alapszik ez a híradásunk, hanem azon a tényen, hogy a *kereskedelmi miniszterium megtagadta az államvasutak igazgatósága által 1910. évre kért központi személyzet szaporítását*, azzal az indoklással, hogy az *1910-ben végrehajtandó ujjászervezés amugy is a munkarend egyszerűsítésével egyidejűleg fog életbelépni és ennél fogva személyzet többletről szó sem lehet.*

Beavatott és teljesen megbízható forrásból értesülünk arról is, hogy az ujjászervezés megtörténével *nagyobb nyugdíjazások várhatók, sőt, hogy a nyugdíjazandók névsora csak miniszteri ellenjegyzést igényel.*

Tebát személyzeti létszámot emelni nem szabad, ellenben a meglévők egy részét nyugdíjazni fogják! Miként lehetséges ez? E kérdésünket megfejtette egy szakember, kinek biztos tudomása van arról, hogy a pénzügyi főosztály igazgatója, *Neugebauer Győző miniszteri tanácsos* oly elfogadott tervet dolgozott ki, mely mellett a központi hivatalnoki létszámból nemcsak hogy telik az újonnan felállítandó üzletigazgatóságok személyzeti létszámának fedezésére, hanem azok a tulkorosok, kiket a mai rendszer mellett mint fölös számot még tartjanak, nyugalomba küldhetők.

Már maga eme terv eléggé bizonyítja azt, hogy az államvasutaknál a *takarékossági el-*

nyájasan élesztgette a nehezen induló beszélgetést.

— *Hány éves a mama? Mit csinálnak otthon esténként? Tudnak-e a kicsinyek szavalni, mint az ő cserfes, rosszalkodó Klementinája?*

A Tamás szívét édes melegség járta át, egyszerre olyan otthonosan érezte magát a sötét, idegen szobában. Most beszélt legelőször bizalmasan valakivel, a mamáról, a zigorú apáról, a fényes diák-majálisról, a tánciskoláról és az érettségi vizsga borzalmas részleteiről. Pappné, aki egy jó rokon odaadásával hallgatta, utóbb félbeszakította az előadást.

Most vacsorát kell főzöm a kicsikémnek... de vacsora után beszélgethetünk még egy darabig...

— *Bőjőjtek?* kérdezte Tamás.

— *Nem...* Klementina nem tud aludni, ha világosságot lát... Ide fogunk ülni megint a jó, meleg kályha mellé...

Tamás szintén hozott magának valami rágni valót, később pedig gondosan meggyújtotta az asztalon álló petróleumlámpát. Tíz óra is elmúlt már, mikor Pappné megint bekukkantott az üvegajtón.

— *Nem alszik még?*

— *Oh kérem, debogy,* — szolt Tamás s-e idén.

— *Csak éppen most aludtak el...* Klementinának minden áron mesélnem kellett az üveghegyről és a kakasvárról...

Tamás bámulva vette észre, hogy Pappné egy új, világos bluzt vett magára, melynek széles matrózgallérjából kihéberlett a vállának egy

darabja... Ez némileg zavarba hozta őt, mert most jött rá legelső ízben, hogy Pappné még aránylag fiatal aszony.

— *Miket csinált, míg egyedül volt?* — kérdezte Pappné, míg a nagy karosszékben helyet foglalt.

— *Vacsoráztam és olvastam a jogbölcsezetet...*

Most Pappné kezdett mesélni a leánykoráról, mikor még vonzó és regényes színben látta maga előtt az életet, míg egy napon, egy igen szomorú napon, a harminckilenc éves Papp Sándor meg nem kérte. Mit tehetett volna szegény leány létere? Férjhez ment, mint annyi sok szerencsétlen, aki a nélkül tér sírjába, hogy a szerelmet valaha megismerte volna... Az élet csunya próza és a boldogság elérhetetlen álom. De most már meg kell nyugodni mindenben, hogy ez a két ártatlan kicsike boldog legyen...

— *Meghalok,* — mondta Pappné szomorúan — *anélkül, hogy valaki megértett volna...*

Tamás ijedten hallgatta ezt a vallomást, — olyan hihetetlen volt előtte, hogy egy férjes asszony a boldogtalanságát emlegesse. Pappné halkán kérdezte:

— *Sajnál egy kicsit?*

Hogyne, kérem...

Hálásan nyujtotta a kezét és a szemét elfutották a könnyek.

— *Őn még fiatal, ön még szépnek látja az életet...*

— *Kérem, nagysád... hát kérem... ne tessék sírni...*

Pappné a szemére szoritotta a zsebkenőjét.

— *Hagyjon... ne háborgasson... oly jól esik már egyszer kisírni magamat...*

Tamás mondhatatlan részvét fogta el és magának is az ajkát kellett harapni, hogy sirva ne fakadjon. Sápadtan, felindulva ismételtette:

— *Hát ne... hát hagyja abba... kérem szépen...*

Pappné most egyszerre a vállára borult, n dves haja a Tamás arcához ért, két karjával lázasan szorongatta a fiatal ember nyakát.

Édes barátom... annyit szenvedek... Tizenegy év óta némán viselem sorsomat, de most már nem bírom tovább...

Tamás azt hitte, hogy rögtön el fog égni, — az arca majd lángot vetett a hőségétől... Először életében érzett ily közel asszonyi testet, — a lábai remegtek a felindulástól. Maga sem tudta, mi történik vele — egyszerre oda szoritotta égő ajkát az asszony fehér vállához:

— *Hát ne... hát ne... mondta öntudatlanul.*

Pappné most fölkapta a fejét és könnyes szeme szikrázva tapadt a Tamás arcába.

— *Szeret? kérdezte elakadó lélekzettel, fog engem szeretni egy kisse?*

És Tamás dadogva felelt:

— *Kérem, igen... kérem, fogom szeretni... de ne sirjon, mert nem nézhetem, ha ilyen szomorú...*

vek érvényre jutása esetén, mily megtakarítások érhetők el. Ha tehát a személyzeti illetményeknél, tíz százaléka az összlletménynek megtakarítható, mennyire rughat az összeg, melyet a vasutüzleti kiadások körül meg lehet takarítani?

AKTUÁLIS TRÉFÁK.

*

— Budapesti levél. —

(A koalíció és a repülőgép.) Politikusok és újságírók társaságában Hencz Károly képviselő beszélt el az alábbi jóízű történetet:

Okolicsányi László kerületében, aki tudvalevően a mérsékelt Kossuthisták egyik kolomposa, népgyűlést rendezett vasárnap az ellenzék. Radikális függetlenségek és szocialisták összefogtak, hogy fölrobbantsák a képviselő táborát és hangulatot csináljanak Okolicsányi leendő ellenjelöltje számára. A gyűlésen lelkes hangulat uralkodott, szidták a koalíciót, mint a bokrot, de leginkább „szeretett követünk”-ről szedték le a szenteltvizet. Okolicsányi előre tudott a puccsról, de lehetetlen volt lemennie, mert aznap estére volt hirdelve az Országos Kaszinóba a híres Kossuth-bankett. Megbizta hát első főkortesét, hogy a népgyűlésen képviselje a híveket és üssön szét az ellenség között. A főkortes, szegény, ütni nem üthetett, — örült, hogy őt nem püfölték, — hanem a kellő pillanatban fölment az emelvényre és ekként dikciózott:

— A tisztelt előttem szólónak nem volt igaza, mikor a koalíciót szidta, mert a koalíciónak nagy érdemei vannak. Hát azt kérdelem én kentektől — folytatta csipőre rakott kezekkel — amíg nem volt koalíció, *vót-e addig repülőgép?*

A magyarok gondolkozása ezek. Senki sem tudott kádenciát erre a fogas kérdésre. És a főkortes a kitűnő szónoki fogással alighanem több szolgálatot tett a képviselő ügyének, mintha Okolicsányi maga ment volna le a népgyűlésre.

*

(Mikszáth vergóniája.) Valamelyik este a Bristol-szállóban lakomára gyűltek össze a neves költők, Kozma Andornak barátai és tisztelői. Illusztris író társaság ünnepelte a kitűnő poétát abból az

alkalomból, hogy *Magyar Szimfóniák* című kötete elhagyta a sajtót. Miután versben és prózában temérdek tószttal árasztották el az ünnepeltet, fölállt Mikszáth Kálmán és nagykomolyan a következőket mondta:

— Én, barátom, nem hoztam neked se verset, se prózai magasztalást, hanem azt hoztam el, *ami neked legkedvesebb.*

Mindenki kíváncsi volt, de legkivált az ünnepelt, aki érezte, hogy a nagy palóc rejtélyes szavai mögött valami nagy csalafintaság lappang. Mikszáth pedig, mielőtt folytatta volna, odament a karosszékből hagyott télikabátjához, a belső zsebéből kiemelt egy hosszú skatulyát, abból egy szivart és folytatta a tósztot.

— Látod Bandi, ez az én ajándékom. *Egy vergónia!* Most kaptam postán egy tisztelőmtől és azon frissen elhoztam neked. Megvallom — és itt a saját közelegő ünneplésére célzott Mikszáth Kálmán — abban a reményben, hogy amilyen ravasz interánus vagyok, — *még visszakerül hozzám.*

Az egész társaság nevetett Mikszáth humorán, amelyet az ünnepelt megtoldott egy kitűnő ötlettel:

— Ravasz vagy Kálmán, — *visszaszived a tósztot*

*

(A titkos írók.) Ez is a Kozma-banketten történt. A költő barátai nemcsak a céhből vonultak föl, hanem a dilettánsok világából is. Egész sereg miniszteri tisztviselő, Bartóky József földművelési miniszteri tanácsos és mások, akik egymásután a legdisztingváltabb irodalmi szerzeményekkel traktálták az előkelő társaságot. A hivatásos írók hűledeztek a veszedelmes konkurrencia láttára. Mikszáth pedig felállt és a következő szavakkal aposztrofálta a titkos írókat:

— Itt ülök köztetek, abban a nyugodt tudatban, hogy csupa lateiner-ember vesz körül és biztonságban vagyok. Egyszerre kiszül, hogy csupa író nyüzsg körülöttem. Nyelc év óta ismerlek Benneteket és sejtelmem sem volt róla, hogy Ti mind írók vagytok. Hiszen *Ti nyolc éve csaltok engem*, ez mégis csak szemtelenség...

Tamás nem aludt az éjjelen. Hihetetlenül, a láztól kipirulva kérdezte magát hajnal felé:

— Csakugyan igaz-e, hogy egy idegen asszony a nyakamba borult?

Nem lehetett benne kétség, mert már most is érezte az asszony hajának illatát. Tamás az egész szóváltást pontosan elismételte magában és még sem tudta egészen megérteni, miképp történhetett mindez? „Hol vettem a bátorságot, mondta, hogy egy férjes asszony vállát megcsókoljam? És eszébe jutván a Pappné könyvei, néma siránkozása, tizenegy éves boldogtalansága, Tamás megdöbbenve bujt el a vánkások közé.

— Mint fogja röstelni — gondolta — ha világos nappal minden az eszébe jut!

Reggel lopva surrant át az előszobán, mikor Pappné a kicsikéit öltöztette. Délben, a hogy az ebédet megette, végigkóborolta a Józsefváros utcáit, mert félelem fogta el arra a gondolatra, hogy Pappnéval az előszobában találkozhatnak. Őt óra is elmúlt már, mikor végre a hazamenetelre elszánta magát, de majdnem leroskadt ijedtében, mikor az asszony elébe lépett a konyhából.

— Megjött az uram — susogta Pappné — egészen váratlanul jött meg, mert a torkát meghűtötte a kupéban...

— Meghűtötte kérem? — szólott Tamás akadozva.

— Éppen most főzöm neki a bodzateát...

Tamás nem gyújtott odabenn gyertyát, hanem dobogó szívvel vigyázott a László és Klementina lármájára. A gyerekek éles hangjába olykor egy kínos köhögés vegyült s

Tamás ámulva hallgatta, amint az asszony gyöngéden szólt a férjéhez:

— Csak forrón, apácskám, így gyógyulsz meg tőle bizonyosan!

A sötét udvarból kicsillogtak a világos ablakok és Tamást most százszorosan elfogta a tegnapi elhagyottság érzése. Az ócska csipkefüggönyön át kibámult a téli este fehérségébe, melyen nehéz árnyékok feküdtek. Alatta zongorázott valaki a második emeleten, átellenben pedig egy szorgalmas varrógépecske kattogott az udvari lakásban. Tamás, akinek a torkát fojtogatták a könyvek, szomorúan gondolta:

— Csupa meleg, bizalmas fészkek, csak én vagyok egyedül, elhagyatva...

Keservében szunyókálni kezdett a karosszék ülésén, de egyszerre rémülten felriadt:

— Bácsi, mondta valaki a lábánál, — apa azt üzeni, hogy jöjjön át!

Klementina volt, aki észrevétlenül belopózott az alvó Tamás szobájába.

Tamásnak megdöbben a szíve, mert egy pillanatig arra gondolt, hogy Papp mindent tud. Hogyan jelenjék meg a férj előtt, akinek felesége tegnap az ő haját csókolta? Hátha gyorsan összecsomagolná kis cók-mókját s bucsu nélkül távoznék ettől a boldogtalan tűzhelytől? De csakhamar belátta, hogy ez ostobaság volna s izgatott mosollyal szólott a várakozó kicsikének:

— Jövök, Klemmike, jövök, csak kissé rendbeszedem a hajamat...

Mikor Tamás tíz perc múlva bekopogtatott, egy félelmesen rekedt hang kiáltotta eléje a szabad-ot. Tamásnak ég felé állt minden haja szála, de rögtön kiderült, hogy a szegény Papp

Az eladott birtok.

Feljelentés az aradi rendőrségnél.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 13.

A aradi rendőrség előtt Tóth József törvényhatósági bizottsági tag, tőkepénzes panaszára egy jómódu aradi földbirtokos és egy nemrég elhunyt dúsgazdag aradi gazdálkodó és marhakereskedő özvegye ellen indult meg a bűnügyi nyomozat. Az ugynevezet: nehéz és „szép” rendőri ügyek kategóriájába tartozó eset egy polgári kereset kapcsán vált a büntető törvénykönyv paragrafusaihoz ütköző cselekedetté, melynek kibogozása, a tette-ek kipuhatólása sok és körültekintő munkát igényel. A rendőrség a nyomozás stádiumában lévő ügyről nem ad felvilágosítást, de módunkban van az esettel kapcsolatos tényezők részéről nyert információk alapján az érdekes ügyet ismertetni.

Tóth József, aki pénzügyletekkel, kölcsönnyújtásával foglalkozik, kliensei közé számítottta Jovanov Iszát, akinek földbirtoka, háza és messze vidékre kiterjedő marhakereskedése volt. Jovanov, aki szegény sorból cseperedett fel a vagyonos emberek közé, a *Mikes Kelemen* utca 65. számú saját házában lakott; gyermektelen ember volt, egyszerű módban élt feleségével és a nála felnövekedett unokaöccsével, Jovanov Milánnal. Nagy üzleteket bonyolított le az öreg és habár mindig rendelkezett forgó tőkével, Tóth József segítségét is igénybe szokta venni. Rövid lejáratu kölcsönökért fordult hozzá és mindig kapott két-három ezer koronát egyik vásártól a másikig. A múlt télen azonban Jovanov betegeskedett, a sok munka megviselte az idős embert; a házában lakó öccse, Milán kezelte már a birtokot és az üzletet. Egy nagyobb vétel előtt ismét felkereste Tóth Józsefet kölcsön miatt. Háromezer koronára volt szüksége.

— Szívesen adok, mondotta Tóth, de Isza bátyó már öreg ember, most az egyszer adjon irást a kölcsönről. Nem bizalmatlan, csak köteles kereskedői elővigyázat.

Jovanov Isza kiállított egy háromezer koronáról szóló kötelezvényt, melyben hat havi

Sándort nem a féltékenység, hanem a legnagyobbmértvű torokkatarhus fosztotta meg anynyire a hangjától...

A házigazda barátságosan kezét rázott vele, majd tréfásan mutatott a gégejére:

— Ma nem tudnék fellépni az Operában...

Miért kérem? — mondta az együgyű Tamás, — aki még mindig nem tudta, mit beszél.

— Miért? Teringettét, azt hiszem, hogy a hangom nem egészen szilárd a felső regiszterekben...

Pappné nevetve vágott közbe:

— És mert az Operában nem játszhatik ma este, mindenáron harangot és kalapácsot akar játszani kegyeddel...

Tamás csodálkozva nézett az asszonyra, a ki ilyen nyugodtan tud nevetni és elámulva gondolta:

— Bizony Isten, nem látszik rajta, hogy annyira boldogtalan...

Helyet foglaltak az asztal mellett és vígan csörgették a kicsiny elefántcsont kockákat. Tamás már látott életében néhány ezer különböző férjet, de sohasem látott még ilyen sajnálni valót, mint ez a tehetetlen beteg. Rövid nyakát egészen körülsáncolta egy vastag damaszt szalvéta s a szegény Papp szinte meggörnyedt, megöregedett, a mióta utoljára látta. Tamás, míg a harang dus nyerevényeit maga elé szedte, keserű vádat érzett a lelke mélyén.

— Ha tudná, hogy tegnap este mi történt?... Milyen bizalommal néz a szemembe, holott tegnap!... Szeretném kitorolni az életből azt a szerencsétlen estét!...

terminusra ígerte a kölcsön visszafizetését. A terminus lejártá előtt azonban Jovanov Isza meghalt. Tóth József ekkor az özvegytől kérte az esedékes háromezer korona megfizetését, amelyet ez megtagadott azzal, hogy férje halála előtt három nappal mindenét eladta unokaöccsének, Jovanov Milánnak, neki csak az özvegyi haszonélvezeti jogot biztosította.

Tóth ekkor az aradi királyi járásbírósnál pereltette ügyvédje, Kertész Miksa dr. által a kötelezvényt, egyszersmind a királyi ügyészségnél s a rendőrségnél bűnvádi feljelentést tett ismeretlen tettes ellen lopás címen. Itt ér el az ügy az érdekes és titokzatos foraulóhoz.

A feljelentés szerint ugyanis Jovanov Isza halála előtt három nappal eladta összes ingatlanait unokaöccsének, Jovanov Milánnak. Erre vannak tanúk, akik azt mondják, hogy ők jelen voltak az ügylet megkötésénél és látták, mikor a fiatalabb Jovanov a vételár egy részét, tizenötezer koronát lefizette az ágyban fekvő nagybetegnek. A hagyatékából ez a tizenötezer korona eltűnt s minthogy Tóth József ebből a pénzből akarja a maga követelését kiegyenlíteni, azt kéri az ügyészségtől, állapítsa meg, vajjon a vétel megtörtént-e, a vételárból tizenötezer korona lefizettetett-e és kinek a kezén tűnt el?

Erre az igazgató kérdésre feleletet keres majd a nyomozó hatóság, mely legközelebb mar kihallgatja Jovanov Milánt, özvegy Jovanov Iszánét és a többi tanukat.

Mint teljesen megbízható helyről értesülünk, Jovanov Milán azt állítja, hogy ő már régebbi idő óta tárgyalt az elhunytal birtokai megvétele tárgyában és évek óta rakta félre keresménye feleségét, hogy megszerezhesse az ingatlanokat, melyekre az elhunyt neki elővételi jogot biztosított. Meg is történt a megállapodás és mikor Jovanov Isza beteg lett, megkötötték az alkut és ő kifizetett tizenötezer koronát; a pénz eltűnéséről ő semmit sem tud, annál kevésbbé tudhat, mert a beteg körül mások voltak, ő nem is tartózkodott a kérdéses időben a városban.

Mikor Tamás éjfél felé elbucszott, Papp Sándor kéréleg nézett rá a szalvéta meleg sáncából.

— Most itthon leszek egy-két hétig. jó dolgom volna, ha minden este bejőne...

Pappné pedig óvatosan sugta a fülébe:

— Pá, kis Tamás, aludjék jól és álmodjék rólam az éjszaka...

A Tamás lelkében rémes szörnyetegek viaskodtak a hosszú éjszaka át. A Szerelmem leteperie a Becsületet, de utóbb a derék S-analom segítségére jött a becsületnek s közös erővel legáztak az ágaskodó Szerelmet. A Szerelmem még vonaglott egy darabig, de végre is csufosan elpusztult.

Tamás a következő levelet hagyta másnap reggel az asztalán:

Mélyen tisztelt Nagysága!

Kérem, sziveskedjék tudomásul venni jelen felmondó soraimat. A zongorázások zavarnak tudományomban és kérem az átkozott férgesről is lehetne beszélni... Sokszor nem hunyom be szememet. Kérem, ne méltóztassék haragudni rám, 15-én elköltözöm és kérem, csókolom a kezét.

Alázatos szolgája

Ifjabb Hodályi Tamás,

A levelet az asztalon hagyta és lopva kisorsrant a lakásból. És Tamás meg volt győződve, hogy most sokkal tisztességesbben cselekedett, mint Gaston gróf vagy Bigny herceg.

A fantázia és a mesék.

— Az idei Almanach előszava. —

— Irta: Mikszáth Kálmán.

Hol volt, hol nem volt, egy előkelő lapban volt, amelyben magam is husz évig dolgoztam, polémia folyt az idén két tekintélyes tanféri között, melyet nagy érdeklődéssel figyeltem. Az egyik azt vitatta, hogy nem való meséket fölvenni az iskolai olvasókönyvekbe, mert ezek a gyerekek fantáziáját hizlalják, holott annak a sugorítása volna kívánatos. A szavakat nem bírom visszaadni, de az értelem ide ment ki. Ugyszólván lihegve vártam melyik győzi le a másikat. A meseellenes ur állott jobban, a másik erősen hátrált, hátrált és már éppen a segítségére akartam rohanni, mikor egy betegség levetett a lábomról s a felém kinyújtózkodott Halálnak a szétterpeszkedett palástja végkép eltakarta előlem a két vitázót.

Felgyógyulván, eszembe jutott utána nézni a két szakember küzdelmének. Hát az volt az eredmény, hogy a fantáziaellenes ur győzött, — a fantázia ellenében ott hever a fekete betűk erdejében összetört lándzsával, agyonütve.

Sohogyse tudok azóta belenyugodni. Hiszen ennek a győzedelmes urnak nem volt igaza, sőt ez a leghelytelenebb állítás, mióta a könyvnyomtatást feitalták. Valaki gondolkozhatik így, ha egyetlen beteges szellemű, hipochonder gyerekről van szó (ennek csakugyan nem kell nevelni a túlsapongó fantáziáját), de nem egy egész ép lelkű, ép testű generációról. Hiszen az arany se volna jó például kaszapengének, a fogsorban sem kívánatos (ez az a hely, ahol a csont többlet ér az aranyból), de boldog volna, aki azt hirdetné, hogy a háztartásnál nem szükséges.

És mégis csodálkozom, ha ennek a nézetnek nem támadnának hívei, mert a népek pszichológiája, hogy az igazságok nehezen, lassan jutnak el hozzájuk, míg a tévtanokat nem kell automobillal ültetni. Megtörténhetik már legközelebb, hogy a mesék száműzetnek olvasókönyvekből és a gyermekszobákból. Ami egy helyütt lehetséges volt, másutt se lehetetlen. Japánban évezredek óta kicsinyítik a lábat, hát itt még a fantáziát fogják kisebbiteni. Ott is bizonyosan valami nevelésügyi tekintély gondolta ki először a labak nyomorítását. A szép kis mandolaszemű japán lányok csak tipegnek, nem tudnak járni. Itt a lelkeknek áll be majd az az eredmény, nem fognak tudni repülni.

Mily piramidális pazarlás! Minden adományok közül a legnemesebbet pusztítani, mint ahogy az állatokból is a legnagyobbakat irtotta ki legelőször az ember, a mammothokat, bölényeket, a poloskák, patkányok megmaradtak. Isten, mikor a tehetségeket kiosztotta az emberek közt, úgy képzelem, az ő számukra félretett edényekből merített, csak egyetlen egyszer nyúlt a saját bögréjébe, mikor a fantáziából loccsantott nekik valamennyit, legyen egy kis teremítő erejük. Nem adott nekik tényleges szárnyakat, hogy ne mehessenek feljebb a földnél (amelyet donatióba kaptak), de adott nekik fantáziát, amelylyel szárnyakat érezzenek és abban az illúzióban ringathassák magukat, hogy az Istennek külön fentartott területein járnak és vadásznak.

Az emberiséget legpraktikusabb találmányaiban a fantázia is segítette. A világ gyönyörűségeinek, a művészeteknek, az irodalomnak pedig egyik főalkotó eleme. Fantázia nélkül nagy emberek nincsenek, se nagy dolgok.

S a fantázia nemhogy szaporodóban, inkább fogyatékán van. Olyan mint a baraboly: magától is egyre kevesebb. A nagy mesemondók kihaltak. Oreg Dumas, Dickens és Jókai mögött bezáródott a végzetes kapu, mely eddig csak a visszajövőknek nem nyit meg, de a barmokéknak se fog ezután, mert senki sem marad kívül.

Az angolok vették észre legelőbb. A Shakespeare országa, a praktikus nevelés utörője szisszent fel legélenkebben. Hopp. Baj van Fogy a fantázia. Aggsági tünet-e ez, vagy az egyszeregy tiporta le, mint a patkós cipő a virágágyat? John Bull már öreg, szent igaz, de jó táplált gentlenen an, aki érzi, hogy nagy dolgot veszített, mialatt folyton a pénztét csörgette. Nosza hamar egy kigondoló albizottsá-

got küldött ki a parlament közoktatásügyi bizottsága, amely segítsen, de könnyebb száz Dreadnought-ot építeni, mint egy uncia fantáziát becsempészni a számokkal megöltött koponyákba. Mindegy. Azért a mi tanügyi bácsink mégis azt mondja, hogy nem szabad a fantáziát nevelni a gyerekekben. Ki kell dobni a mesét az olvasókönyvekből.

Haj, pedig rendkívül fontos szerepet szánnék én, ha főlem függne, a mesének, különösen a népmesének, különösen Magyarországon. Kedves joujou a népmese mindenütt, a nép lelke, fantáziája, érzés- és gondolatvilága él abban, nálunk ezenkívül a nemzeti nyelvnek is a népmese a főforrása. Mondhatnám, szinte az egyetlen forrása. Mert hát mi tagadás, még mindig csehül állunk a magyar nyelvvel. A képviselőházban, ahol leginkább kellene ragyogtatnia szónokainknak a nyelv ékességeit, ha valaki egy idegen nyelvű idézetben hibát ejt, mint műveletlent kinévetik, ha ellenben a magyar szövegben nem ejt hibát, megcsodálják: „Nini, hiszen ez még magyarul is jól beszél!”

Egy hajjal se különb (egy hajszállal hiyyett használtatik a Házban) a tudományos könyvek nyelve annak a megemlítésénél, hogy nem mindég tudósok írják, hanem inkább lopók (tolvajok, plagizátorok helyett használtatik a Házban), s ha valamelyik könyv nem ilyen, azt külön emeli ki a kritikus, hogy „jó magyarsággal van írva”... És éppen ez az! Hát mondják azt Angliában, vagy Franciaországban, hogy hibátlan angolsággal vagy franciasággal ír a szerző.

A tudományos nyelv mellett a tanügyi nyelv lepi be a nyelvérzékét mint a penész. beleveszi magát a szintelen, száraz, érthetetlen aktanyelv mint roz-da, az ujságok némeből fordított pongyola nyelvezete fölveri, behorítja mint a burján, hát még a lipótvárosi journyelv és egyéb filoxérák? Szegény magyar nyelv! Csak a nemes szőlővenyigének vannak annyi ellenségei és betegségei, mint neked. De ezt legalább szénkénegezni lehet.

Az ugynevezett kabátos ember nyelvére ezer ragály ülepszik éppen a műveltség megszerzésével. Magyarul jóformán csak a nép tud. S innen van, hogy mikor a nyelv pallérozása felülről indul, olyanforma képet nyújt mintha a cilinderkalapot a szőrével szemben kefélik.

Minélfogva semmi sem nyilvánvalóbb, mint hogy lent kell keresni az arkánumot. Lent, lent a legelejen. A népmesén kell kezdeni és a gyereken. Ez a csálhatatlan mód. A kis gyerekeknek már a bölcsőben meg kell kóstolnia a csálimeséket. Aztán a népmesékre kell őt fogni, hogy mindjárt frissiben azokból szívja be a magyar nyelv titkos szépségeit, csodálatos meleg színeit, főséges pompáját, utólréhetetlen izeit és zamátját, elandalító muzsikáját, szóval, hogy fölszívja nemzete lelkét és észjárását.

Tisztelet tehát a meséknek, különösen a népmeséknek, tanügyi urak. Nem hogy kidobnák az olvasókönyvekből, inkább meg kell rakni velök még jobban, persze megtisztítván őket a póriasságtól és a frivolitásoktól, mert csak ez a metódus eredményezheti, hogy a jövő generációk már gyönyörű magyarsággal fognak beszélni. De ehhez éppen a fogékony gyermekort kell felhasználni. Hiába argumentálna egy-egy Pestalozzi, hogy hiszen a megérett ifju majd később úgy is megtalálja a népmeséket, és főleg megtalálja, meyeket a gyermekkorban nem lett volna képes élvezni, az irodalom művészi alkotásait, a földszagu és akadémiaszau írókét egyaránt; a rózsákat, melyekre rászállna a méhek, habár csak vadonítotték és a rózsákat, melyeket a mügönd, az izlés, tanultság és izzadás alkotott és szinte még szebbeknek látszanak, — csakhogy nem szállnak rájuk a méhek.

Hát igen, ezeket kétségkívül megtalálja az ifju, de már későn. A nyelv strukturája már akkor kialakult benne. A nyelv tünd-re még talán leveti előtte titkos fátyolát, kitarja édes formáit: „nézd, milyen tudok lenni,” de már nem lehet többé az övé, lényének alkatrészévé, s a bezáródó könyvvel elillan mint egy álom.

Nem kell lenézni és jó volna nagyobb nemzeti szolgálatra felhasználni. Azért, hogy ő csak csecsebecse, kunyhók mosdatlan szüött, s unaloműző mulattatója volt, esetleg megrázkódik mint a táltos lovacska s csodákat tud műveini.

Hiszen régi szerepében is kedves volt ő. És vannak, a kik tartanak rá valamit. Van egy

politikus ismerősöm, aki sokat gondolkozik, míg valamit mond s a min viszont sokat lehet gondolkozni, ha már mondott valamit.

A szocialista tünetek izgatják, az örökös kapaszkodás, a börzei zaj, a pénz utáni lótasfutás kiharja a sodrából, a mai politikai helyzet is bántja, szóval nincs megelégedve és arról beszél, hogy öreg napjaira itt hagyja az országot.

— Egy kis birtokot veszek valahol. Talán már tavaszra elköltözöm az országból.

— És melyik országra gondol excellenciád?

— Nem tudom még. Eppen ebben nem vagyok elhatározva. Olyan országot szeretnék...

— A hol enyhébb az éghajlat — szoltam közbe. Szomorúan mosolygott.

— Egy olyan országot, — folytatta — a hol még mesélnék az emberek.

Aktuális emberek.

*
Schwarcz Zsiga.

Nincs igaztalanság abban, hogy három városatyá mandátumnak öt-hat jelöltje közül a választás napjára csak egyről irunk. A többinél is bizonynyal szaporán vannak az érdemek, nincs hiba a rátermettségnek. De az újságnak az a tiszte, hogy az érdekeset keresse. A holnapi pótválasztásoknak az érdekességben első mozzanata: Schwarcz Zsiga jelöltsége.

Már maga az is igen ritka eset, hogy a hozzá hasonló, egyszerű és mondjuk ki: „vagyona-nincs“ embert igyekezzenek a törvényhatóságba tenni. Telhetetlen valami a tőke: nem elégszik meg azzal, hogy a virilizmus révén a törvényhatóság fele az ő embereiből kerül ki; még a választott helyek közül is igyekszik a maga táborának elkaparítani annyit, amennyit lehet.

Hát ép azért lenne a polgári testvér-érzésnek, az emberi egyformaságnak szép megnyilatkozása, ha — ami valószínű is, — Schwarcz Zsigát megválasztanák. Egy bizonyos: kötelességtudó, hűség-tagja lenne a városi parlamentnek. Ahogy a Kossuth-szobor ügyéért, a vesztőhelyért föláldozza azt az időt, azt a munkabírást, amelyet mindenki más az ő helyében a saját érdekeire használna föl, — ép úgy mellőzi a maga érdekeit is, amikor a közérdek hívja.

S nemesak jutalom lenne a városatyaság a Kossuth-szoborért, bár mint ilyen föltétlenül megilleti. Nevezetes, ahogy ezt a munkáját az elején, meg a végén kísérték. Mikor a szobor-gyűjtést a Jópásztorban megkezdték, azt mondták a minden lében kritikusok:

— No, éppen a Nagy Kálmán meg a Schwarcz Zsiga szavára fog összegyűlni az a nagy pénz, ami kell...

S mikor — hatalmas munka árán! — a pénz összegyűlt, azt mondták:

— Csak véletlen, hogy Nagy Kálmán, meg Schwarcz Zsiga voltak a gyűjtők. Akárki össze tudta volna hozni a pénzt...

Hát tegyük le egyszer erről az aradi szokásról, a más érdemeinek lekicsinyléséről. Bizony, a Kossuth-szobor megteremtése, gyűjtésének megalapozása férfi-munka volt, s a polgárság, ha mandátumot ad jutalmul — még mindig adósa marad Schwarcz Zsigának.

MULATSÁGOK.

(=) Az Aradi Turista Egyesület Katalin-esté-lye. Mind nagyobb érdeklődés mutatkozik az ATE. e hó 20-iki Katalin-esté-lye iránt, mely a „Gambrinus“ termeiben lesz. A rendezőség minden lehetőet elkövet, hogy tagjainak mentől kellemesebb s élvezetesebb estét nyújtson. A műsor számai a legérdekesebb pontokból állanak, melyek keretében a T. E. dalárdája ez alkalomra tanult szebbnél-szebb dalokat fog előadni agilis karnagya Szablóczky János vezetése mellett. Műsor után tánc lesz. A rendezőség ezuttal kéri az egyesület tagjait és az általuk bevezetett vendégeket, hogy jelentkezésüket le-

hetőleg 18-ig sziveskedjenek eszközölni, hogy a nagy arányú érdeklődésekre való tekintettel a helyes terem beosztást, mely a vetített képeknel szükséges, ideje korán teljesíthesse. Jelentkezni lehet a T. E. hivatalos helyiségében 5-7-ig, s Balassa Ernő Weitzer János-utcai fényirodájában. Személy jegy 1 kor.

Politika a t. Ház folyosóján.

A két függetlenségi párt.

— Fővárosi tudósítók telefonjelentése. —

Arad, november 13.

Teljes harci fegyverben indult egymás ellen ma a két függetlenségi párt. Viharosabb elnök-választás talán még sohasem volt az új parlamentben, mint ma. Gaál Sándor mellett sorakoztak a Kossuth párt és a hatvanhetes pártok, Justh Gyulának csak a saját pártja és a balpárt volt biztos, mert a nemzetiségiekről és a horvátokról az utolsó percig nem lehetett tudni, hova fognak szavazni.

Magát a viharokkal körözött választást más helyen írja le a tudósító. Itt a folyosói jelenetekről kell beszámolnunk, mint amelyek állandó kísérei minden nevezetes képviselőházi ülésnek. A vihar hullámai ilyenkor ki-kicsapnak a folyosóra is, ahol nagy csoportokban tárgyalják a helyzet eseményeit.

Ma a Justh-csoport vitte a hangot a folyosón. Kállay Tamás megállítja a folyosón Hoitsy Pált, a függetlenségi és 48-as Kossuthpárt ügyvezető alelnökét.

— Emlékezel-e, — mondja Kállay — hogy ezen a helyen becsületedre fogadtad, hogy kitartasz az önálló bankért való küzdelemben.

— Igen, — válaszolt Hoitsy — emlékszem. Ki is tartok.

— Hogyan, hiszen nem követeled többé 1911-re?

— Bizd csak rám a módját, — felel vissza Hoitsy Kállaynak. — Inkább mond meg, mire volt ez a különválás?

— Nem tehetünk egyebet. A vezérünk azt mondta: Menjetek és apostolkodjatok a bank mellett. Mi mentünk az országba s én magam is hirdetem a bankot 11 népgyűlésen, az utcán, a kávéházban, az ismerőseim előtt, még a familiámban is. Megfogadtam, hogy kitartok és most mint becsületes ember, nem is tehetek mást.

Hoitsy: Én is követelem az önálló bankot és e kérdésnek a nemzet javára való határozott megoldása nélkül nem követek senkit. Vakon nem szoktam utána menni senkinek. Nem azt mendem ugyan, hogy az önálló bank 1911-re, de azt mondom, hogy 1917-re feltétlenül meglegyen.

Kállay: Mi is csak az önálló bankot akarjuk. A helyzetet nem borítanánk fel néhány esztendő miatt, ha a nemzeti bank tényleg meg lenne. De ahhoz törvényes intézkedések kel- lenek.

Tutsek Sándor: Igaz; csak úgy lehet újra egyesülni, ha a Ház megalkotja az önálló bankról szóló törvényt és az utolsó szakaszba beleveszi, hogy a bank 1911-ben tényleg megkezdje működését. Akkor mi is engedünk.

Eber Antal: Én a bankbizottsági tagságot is úgy fogadtam el, mert Hoitsy biztosított, hogy annak célja komolyan a bank felállítására irányul. És Hoitsy mégis áskálódott ellenem a bankbizottságban.

Hoitsy Pál: Igen, mert nem tudtunk bizni benned. Te 1907-ben ellene voltál az önálló banknak!

Eber Antal: Igen, az akkori válságos pénzügyi helyzetben elleneztem a bank felállítását, de az 1911-i terminust követeltem mindig és követelni is fogom.

Az elcsábított leány.

Iványi Margit vallomása.

Távirati tudósítás.

Arad, november 13.

Megirtuk, hogy Iványi Margit budapesti hivatalnok kisasszony revolverrel lelőtte csábítottját, Vermes Jenő hivatalnokot, aki őt elhagyta és egy gazdag leánnyal váltott jegyet.

Iványi Margit a főkapitányságon ma a következő vallomást tette:

— Régotha ismerem Vermes Jenőt s egy év óta viszonyt is folytattam vele. Állandóan ígérte és elhitette velem, hogy feleségül vesz. Rábirt augusztus havában, hogy közös háztartásra lépjen vele a Hajós-utca 12. számú lakásán. De már akkor észrevettem, hogy valami rosszban töri a fejét. Egyszer, amikor ismételtén magamra hagyott, kutattam a fiókjában s a levelek közt olyan adatokra bukkantam, amelyek igazolták, hogy Vermes Pilisen járt leánynézőben. Akkor öngyilkossá akartam lenni, veronált szedtem be nagy adagokban, de szörnyű kínok után szerencsétlenségemre kigyógyultam.

Az öngyilkossági kísérlet miatt elbocsátottak a Melcher és Boldizsár cégtől, a Nagymező-utca 68. száma alól, ahol az irodában voltam alkalmazva. Megint hitegetni kezdett a vőlegényem. Külön lakást béreltem a Rökk Szilárd-utcában s oda is sűrűn följárt, de az utóbbi időben egyre ritkábban s láttam, hogy elhidegült. Megtudtam azt is, hogy jegyben jár egy zongoragyáros leányával. Nemrég például eljött hozzám egy barátja, hogy Jenő vár egy mulatóhely külön helyiségében és menjek oda. Mindent megtettem volna érte s tisztességes leány létemre a mulatóhelyre is elmentem. De úgy rendezték a dolgot, hogy Jenő nem volt ott, csak pár perc múlva jött, nagy meglepetést szinlelve s leszidott, hogy olyan helyekre járok. Ugy tüntette fel az esetet, mintha én rossz nő volnék, akivel ezért szakítania kell. Pedig már akkor anyának éreztem magamat és ilyet nem lehet hazudni, az urak meggyőződhetnek róla. Ezután nagy elkeseredésemben revolvert vásároltam s elhatároztam, hogy mindkettőnket elpusztítom. Közben történt, hogy meglátogatott Vermesnek egyik hivatalnoktársa, Sándor Imre és nagybátyja, Angyal Ármin. Rábeszéltek, hogy Vermest hagyjam a maga útján menni, mert ettől függ a boldogulása. Hajlotam is a szóra, csak még egyszer utoljára beszélni akartam vele.

— Tegnapelőtt este elmentem a Váci-körut 21. száma elé, — folytatta Iványi — mert tudtam, hogy Vermes ott van a menyasszonyánál. Sokáig vártam. A Nemzeti Színházba mentek, én utánuk, türelmesen vártam, amíg hazamentek és fájó szívvel hallgattam mögöttük, amikor boldogan enyelegtek. Vermes nem vett észre. A hidegben, kint az utcán vártam fél-tizenkettőig, amikor Vermes lejött a menyasszonya lakásáról. Az utcán megszólítottam. Eleinte nagyon udvarias volt, azt mondta, hogy hazakisér s bérkocsiba ültetett. De a bucsuzásnál fenyegetődni kezdett. Azt mondta, hogy menjek a pokolba, ne csináljak bajt, mert mindenre képes és följelent zsarolás miatt. Engem zsarolás miatt? Erre már elfogott a düh, a vér előntötte az agyamat és a kiszállásnál rálöttem. Aztán magamra, de a revolver nem jól sült el és hamar kicsavarták a kezemből. Így történt. De még azt sem hallgatom el, hogy Vermestől többször teherbe estem és mindig az ő tudtával, segítségével pusztítottuk el a csirázó életet. Én már nem törődöm semmivel, bevallok mindent.

KULISSZATITKOK.

Dióssy Nuszi újabb szerződése. — Szerelem és egészség. — A drenkovai borbély.

Most, hogy meghosszabbítják Szendrey szerződését, már is megkezdte társulatának szervezését. mert elsőrendű erőkből akarja azt összeállítani. E végből hosszas diplomáciai eljárást folytatott Dióssy Nusival. Aki azt hiszi, hogy ilyen primadonna szerződése simán és könnyen mennek, az üljön bele a direktori székbe és meg fog győződni, hogy mekkorát téved. Dehát a földolog, — és ez az igazgatói tudomány kulosa, — kiszemelni a kedvező konstellációkat.

Nuszi ugyanis semmiképen sem akart kötélni állni, tudniillik aláírni egy újabb szerződést. Végre azonban ma, hogy milyen varázsszerrel, azt nem áruljuk el, Szendrey levette a lábáról Nusit és kölcsönösen aláírták a szerződést. amely tízezer korona évi gázsival újabb egy esztendőre köti Dióssyt az aradi színházhoz és így ma ő a legnagyobb fizetésű vidéki színész.

Ez a kis történet a színház egyik női tagjáról szól, akiről ismertetésül csak ennyit: fiatal és szép. Többet, mint az alábbiakból ki fog tűnni, az ügy kényes voltára való tekintettel nem árulhatunk el. A kis hölgyet az utóbbi időkben egy fiatal lovag környékezte meg, aki nemcsak szerelmét, hanem meglehetősen duzzadó erszényét is elajánlotta az imádott nőnek. Mindezekért csak egy icike picike szerelmet, egy csöpp barátságot kért.

A hölgy azonban fiatal korával arányban nem álló tapasztalatokkal bír, aki elfajta ügyekben nem zárkózik el ugyan a komoly tárgyalásoktól, de precízroznai szereti álláspontját; elvei vannak, amelyekből nem enged.

Anyagi oldalát nem kell feszegetni a dolognak, az rendben volt. Hanem a hölgynek aggályos volt a lovag külseje, amely betegségre engedett következtetni.

— Jól van, — mondotta a napokban az imádónak, — maga szeret engem és én magát, de amint látom kedves barátom, maga beteges és azt csak nem kívánhatja, hogy ép, egészséges leány létemre egy beteg férfi barátnője legyek. Tehát egyelőre várjuk meg, míg becses egészségi állapotában kedvezőbb változás lesz.

A lovag elrohant és félóra mulva szabályszerűen kiállított orvosi bizonyítvánnyal tért vissza, amelyben igazolva van, hogy minden tekintetben teljesen egészséges.

Várnai iszonyu felflastromozott ábrázattal, mogorván ment be a napokban a kávéházi törzestalárhoz.

— Mi bajod drága fiam, — kérdezték tőle részvételt kollégái. — Talán egy kis csete-paté volt a háznál és a feleséged ónagysága...?

— Dehogy. Az a komisz borbély, az a gazember vagdalt össze, mint egy libamellet szokás.

— Ez semmi, — mondotta Leövey mosolyogva. — Bagatell az egész.

— Mit beszélés? — kérdezte Várnay vérbenforgó szemekkel. — Megbolondultál!

— Nem. Csak azt mondom, hogy eredj le fiam Drenkovára, Temes megyébe borotválkozni, ha azt akarod tudni, mi az a borbély.

És itt Leövey leadta az ő esetét a drenkovai borbélylyal.

— Még Szegeden voltam színész, amikor egy napon meghívtak a drenkovai uri kaszinó estélyére, ahol szerepelnem kellett. Hát, hogy valami kedvező véleménnyel lettem volna Drenkova geográfiai viszonyairól az ottani uri kaszinóról, azt nem mondhatom. De 150 koronát ígértek fellépé-

semért és gázsim utolsó foszlányai is elusztak, — röviden elhatároztam, hogy elfogadom a meghívást.

A hangverseny délutánján különböző viszon- tagságok között megérkeztem Drenkovára. Első dolgom volt, hogy borbély iránt érdeklődjem. Megmutattak nekem egy borbélyműhelyt, ahol nem csupán a bajuszt és szakált, de jutányos áron a bőrt is lehúzzák az ember arcáról. Reszketve ültem be a „műtő székbe“ és magamba imádkoztam, hogy minél kevesebb sérüléssel szabaduljak meg. Sejtelmem nem csalt. A borbély előbb a jobb arcomon, azután a bal fülem alatt, azután az államon, azután a jobb fülem alatt, azután a bal arcomon vágott meg. De mindég mosolyogva hozzátette egy vágáshoz:

— Pardon! Pardon!

— Én bógtem, mint egy viziló, hat sebből véreztem és amikor a hetedikből kibugygyant a vér, elfogyott a türelmem, rákiáltottam a borbélyra:

— Egy vágást se tovább, maga rinocerusz, maga marha!

— Tessék?! — vágott közbe csodálkozó arccal a derék figaró. Ilyenek az urak. Nem, hogy örülnék, hogy Drenkován van egy fodrász, még az se tetszik nekik, ha egy kicsit megkarcolják őket. Pfuj, pfuj, menjen!

— Ilyenek, kedves Jenőm, — fejezte be Leövey elbeszélését — a drenkovai borbélyok.

Zomotor.

A miniszterek Bécsben.

A korona és a válság.

Távirati tudósítás.

Arad, november 13.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter és Andrássy Gyula gróf belügyminiszter holnap, vasárnap délután Bécsbe utaznak, hogy hétfőn kihallgatáson jelenjenek meg a király előtt. Wekerle Sándor miniszterelnök már ma délután Bécsbe ment és vasárnap délben 12 órakor jelenik meg a Hofburgban.

A döntő audienciák.

A vasárnapi és hétfői kihallgatások döntő jelentőségűek a kormányválság megoldásában. A korona a gyors megoldás elérésére most már csak két eshetőség között választhat. Vagy hozzájárulását adja a kormány kibontakozási tervéhez és akkor a Wekerle-kormány rekonstruálására kerül a sor. A kormány ekkor felveszi a harcot a parlamentben a Justh-csoport ellen és ha másképp nem megy, új választásokkal teremti meg a lehetőségét a békés kormányzásnak. A másik eshetőség a kormány elutasítása volna. Ez kiszámíthatatlanul súlyos következményekre vezethet. A rideg visszautasítás a mérsékelteket is előbb vagy utóbb a radikálisok pártjába kergetné és akkor az egész országban megindulna a küzdelem. Ez esetben — így jelenti fővárosi tudósítónk — jól értesült körökben meg vannak győződve arról is, hogy Andrássyék sem vállalkoznának kormányalakításra, ami a legbizonytalanabb kísérletezések kezdetét jelenti. Kormánykörökben teljesen kizártnak tartják azt, hogy a korona a Justh-párttal tárgyalásokat kezdjen.

Ha a király elfogadja a kormány programját, akkor első sorban indennitással próbálkoznék meg a kabinet. Azt hiszik, hogy az indennitást a szigorított házszabályokkal, ha kell tíz óras ülésekkel is, keresztülviszik. Ha ez sikerül, megkísérlik még a választóreformot is elfogadtatni a mai parlamenttel, amint azt

tegnap politikai körökben Andrássy ki is jelentette. De ha a Justh-csoport obstrukciója már az indennitást is megakadályozza, a korona az új választások fegyveréhez készül fordulni. Mindennek azonban gyorsan ki kell derülnie, mert a házfelosztásra a mai kormány csak a törvény keretein belül vállalkozik.

Wekerle miniszterelnök kihallgatása váratlanul jött. Wekerle audienciáját csak Kossuth és Andrássy kihallgatásai után várták. A miniszterelnök azonban ma délelőtt a kabinetirodától táviratot kapott, hogy a felség már holnap akarja fogadni. Valószínűnek tartják, hogy a döntés már holnap meg fog történni.

A pártok köréből.

A pártkörökben ma este nem sok képviselő volt, de azért a helyzetről élénken tárgyaltak. A függetlenségi és 48-as pártban nagy örömmel beszéltek, hogy ma már 157-en szavaztak Justh mellett. Hangoztatták, hogy az esetleges új kabinet bemutatkozása és a lehető legtöbb akadályt fogják gördíteni és legalább hatvan szónokot küldenek csatasorba.

A Kossuth-pártban viszont Justh bukását fogadták örömmel. A párt már megint megsaporodott. Thoroczkay Viktor báró, Lengyel Zoltán, Potoczky Dezső és Geréb János országos képviselők, továbbá Kubik Béla főispán ma beléptek a Kossuth-pártba. Lengyel Zoltán a belépését bejelentő levélben azt írja, hogy a mai válságos viszonyok között minden becsületese magyar embernek a Kossuth-pártban van helye. A párt tagjainak száma így 98 lett. A pártban sokat beszélnek arról, hogy Gaál Sándorra, aki Szászvárosban ügyvéd, a szász képviselők nem akartak leszavazni s erősen kellett őket Andrássynak kapacitálni.

Apponyi levele választóikhoz.

Apponyi Albert gróf kultuszminiszter ma a következő nyílt levelet intézte jászberényi választóikhoz:

Igen tisztelt választóim! A függetlenségi- és 48-as pártban beállott szakadás alkalmával Kossuth Ferenc vezérünk oldala mellett maradtam. Nem személyi kultuszról, bár nem tagadom, hogy a legbensőbb barátság és tisztelet érzelmei csatolnak hozzám, hanem azért, mert meggyőződésem szerint egyedül az ő politikai módszere az, amely pártunk eszméinek megvalósítása felé vezet, anélkül, hogy a nemzet érdekeit kockára tenné. Ennek indoklásául elég legyen választóim figyelmét a 48-as Kossuth-párt szövegére és vezérünknek a ceglédiekhez intézett levelére irányítani. Ha ez az állásfoglalás elvi álláspontomnak bármely változtatását jelentené, úgy kötelességemnek tartanám képviselői megbízatásomat megbízóimnak visszaadni. Minthogy azonban erről szó sincs, hanem meggyőződésem szerint a helyes politikai módszer megállapítására a legszigorubb alkotmányos felfogásnak és azon benső bizalom követelményeinek, mely tiszteit választóimhoz fűz, a jelen utasítással vélek eleget tenni; remélve, hogy nemsokára elérkezik a várva-várt idő, midőn Önöknek az összes politikai fejleményekről és hazánk súlyos helyzetéről beszámolhatok. Apponyi Albert gróf.

A szociálisták és Justhék.

Miután politikai körökben hire jár, hogy a kormány keresztülhajtja a plurális választói jogról szóló törvényjavaslatot: ma a szociáldemokraták lapja, a Népszava, ezt a figyelmeztetést küldi Justhék címére:

Ha lesznek polgári pártok, a melyeket akár a jól fölfogott osztályérdek, akár személyes politikai ambíciók harcba visznek a pluralitás ellen: azokkal találkozunk a küzdelemben. Cselekvésük indító okait nem kérdezzük, céljaikat nem kutatjuk, csak egy föltétel van: küzdeni életre-halálra a pluralitás és a nyílt szavazás ellen, az egyenlő szavazati jogért és titkos szavazásért. A kivított győzelem után nem tartozunk senkinek, más sem tartozik mi nekünk; jó munkát végeztünk és kiki járhatja tovább a maga útját. Ez volt mindig, ez most is a mi álláspontunk. A pluralitás föltámadt:

agyon kell verni. Ha vele együtt pusztul el az Andrassy—Rakovszky-féle koalíció, vajjon akad-e siratója?...

A függetlenségi pártiak ma sokat beszéltek a szociáldemokratáknak erről az álláspontjáról.

Lehár Ferenc sikere.

Operette-premier Bécsben.

— Levél a császárvárosból. —

Tegnap este új operettel lépett Lehár Ferenc a „Theater an der Wien“ közönsége elé. Ezt a premiért csak kevés héttel ezelőtt előzte meg egy másik Lehár-bemutató a „Johann Strauss-Theater“ ben és érdekes, hogy a Carl-Theater már a közeli hetekre hirdeti a legeslegújabb Lehár-premiert: a „Zigeunerliebe“-t. Lehár úgy látszik, foglalkoztatni akarja az összes bécsi operett-színpadokat, sőt a külföldieket is, mert a tegnapi bemutatott darabjának, a „Der Graf von Luxemburg“-nak főpróbáját nem kevesebb, mint 47 külföldi színház direktora nézte végig.

E negyvenhét igazgató legtöbbje a bemutató után mindjárt meg is vette Lehár új operettjét. Mert ez a bemutató nagy és zajos sikert hozott Lehárnak, zajosabbat és anyagilag sokkalta jobboldalmazóbbat, mint a nemrég bemutatott „Fürstenkind“. A külső siker majdnem olyan volt, mint a „Vig özvegy“ sikere, ami pedig a darab művészi értékét illeti, az is megközelíti a Lustige Witwe-ét. Már maga a szöveg is érdekes. Willner és Bodanzky, jónévű bécsi szövegírók munkája a „Luxemburgi gróf“ librettója, amelyben Joachim porosz hercegnek Sulzer színésznővel való házasságát vitték színpadra. A porosz herceg tudvalevően jó pénzért a szó szoros értelmében fölbérelte báró Liebenberget, egy kifizetésű bécsi városi tisztviselőt, hogy vezesse oltár elé Sulzer kisasszonyt, de nyomban alá is iratta vele a válókeresetet s az elvált „bárónét“ aztán feleségül vette, tudniillik Joachim herceg. Szórol-szóra ez a témája a szövegek könyvnek, a nevek azonban természetesen mások.

A darab egy párisi festőműteremben kezdődik; ott van a könnyelmű és fülig eladósodott gróf Luxemburg René és Angéle Didier színésznő, akibe egy orosz herceg halálosan beleszeret. Félmilliót ajánl föl a herceg a könnyelmű grófnak, hogy vegye feleségül Angélet, de mindjárt az esküvő után utazzék el és három hónapig ne mutatkozzék. Ott mindjárt meg is történik az esküvő: a mátkapárt egy fal választja el, nem látják egymást és menten el is válnak. Három hónap múltán gróf Luxemburg az Operában meglátja Angélet, beleszeret, látogatást tesz nála és egymásra ismernek a „házastársak“. Angéle eleinte „megveti“ Renét, de aztán beleszeret és minden jóra fordulna, ha a könnyelmű gróf becsületszavára nem fogadta volna a hercegnek, hogy sohasem fog „feleségével“ törődni. Szavának is áll, lemond szerelméről, mignem a harmadik fölvonásban meg nem jelenik az orosz herceg elhagyott menyasszonya és egymáséi lesznek a párok.

Az első felvonás zenéje a legsikerültebb, a második felvonás romantikus operett-dráma, amelynek leghatásosabb a fináléja. Van kétkeringő a partitúrában, amelyek nagyon hamar népszerűek lesznek, e közt az „Ez megy balra, az meg jobbra“ és a „Te vagy, ragyogó boldogságom?“ kezdetűek. Cseh polkák, párisi kankánok, angol táncok, katonai indulók, magyar csárdások kergetőznek és egy pompás táncduett az operett clouja. Itt-ott parodisztikus is Lehár és ezek a részek igazán szerencsések.

A közönség a két keringőt, a táncduettet, a cseh polkát és Angéle belépődalát megújraza, Lehár pedig, aki maga dirigálta a zenekart, egész este ünnepelte.

Az új darabot Beöthy László, a „Király színház“ igazgatója nemsokára Budapesten is elő fogja adatni.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: Varázskeringő, operett. — Este: Sviháko, operett. (A bérlet.)
Hétfő: Lilliom, szimfónia. (B bérlet.)
Kedd: Elvált asszony, operett. (C bérlet.)
Szerda: Buridan számára, vígjáték. (A bérlet.)
Csütörtök: Hajduk hadnagya, operett. (B bérlet.)
Péntek: Színészvér, operett. Bemutató előadás. (C bérlet.)
Szombat: Színészvér, operett. (A bérlet.)

A „Színészvér“ bemutatója előtt.

— Intimitások a komponistáról. —

Pénteken ismét operette-ujdonsága lesz az aradi színháznak. Eisler Ödönnek, a „Vándorlegény“ komponistájának nagyszerű operettje, a „Színészvér“ fog színre kerülni. Ez a darab, mely a bécsi Carl-színháznak állandó műsor-darabja és ott már vagy háromszázszor színre került, méltán sorakozik a szeniális Eisler többi műveihez és miként a „Vándorlegény“-t, úgy ezt is Girardinak, a híres bécsi művésznek alakítása tette népszerűvé.

Az utóbbi időkben már szinte megszokta a közönség, hogy operetteről lévén szó, csakis a zenére fektette a súlyt és a darab cselekményétől nem követelt semminemű magasabb nivót. A „Színészvér“ ebben a tekintetben is kivétel, mert egységes, bonyodalmas, hol vig, hol pedig drámai helyzetek emelik a librettót is a valódi, ugyyszólván irodalmi színvonalra.

A „Színészvér“ komponistájáról, Eisler Ödönről szólva valóban csak a legnagyobb elismerés hangján emlékezhetünk meg; Eisler mindig szem előtt tartja a kellemes, fülbemászó zene követelményét, de a mellett mindig keresztül csillan a zenén Eisler finom ízlése is, hogy úgy mondjuk: „elegáns“ zenének nevezhető az ő muzsikája. Eisler a mellett a hangszerelésnek is nagy mestere és műveiben a zenekar sokféle hangszerét fantasztikus ügyességgel kombinálja, hogy zenei gondolatait minél szebb formába öltöztesse.

Nem is oly régen történt, pár évvel ezelőtt, hogy Karczag Vilmos hazánkfia, — a bécsi „Theater an der Wien“ igazgatója — előtt megjelent egy vézna, pupos kis ember és engedelmet kért tőle, hogy zongorán előtte egy pár dalt eljátszhasson. A direktor kelletlenül bár, de meghallgatta a dalokat és mindjobban belemelegedve, végül lelkesülten rázta meg a zeneszerző kezét, munkásságra biztatta egy operette-librettó rögtön való átadásával. A vézna zenész: Eisler Ödön volt és a dalokból, melyeket Karczag igazgató előtt játszott, keletkeztek a „Vándorlegény“ világhírű melódiái.

Azóta Eisler Ödön szeniális alkotó tehetsége több művel aratott diadalt, melyek közt elsőrangú helyet foglal legújabb műve is, a „Színészvér“. Cs. M.

* A svihákok. Ziehrer sok melódiájú operettjét ma nagy érdeklődés mellett elevenítették fel olyan sikerrel, mintha ma ment volna keresztül a tűzpróbán az egykor jubiláris előadásokat ért darab. A mulatságos darabot elsőrangú szereposztásban, gondos rendezésben láttuk viszont és taps, ujjazás annyi volt az est folyamán, hogy a svihákok új jövője a legkedvezőbb kilátásokat mutatja az ügyes direktornak. Bajos volna a főbb szereplők érdemét külön méltatni, valamennyien pompás

alakításokkal szórakoztatták a publikumot. A primadonnák, Sz. Kontai Boriska és Dióssy Nusi brilliroztak, énekekben, táncban kiváló produkáltak és szeri se száma nem volt az ismétléseknek. Dióssy nagyszerű toalettjei külön látványosságként mentek. Zalay, Kun Irén szemrevaló hadnagyok voltak. Szívesen tapsolták Fekete Arankát, aki nagyon szépen énekelt. Polgár, Leóvey, Várnay, Nagyiván, Boda tették teljessé a sikert. A zenekart Csányi vezényelte, osztozva az est sikerében. H. G.

* Szendrey és az olaszok. Mai számunkban megírtuk, hogy Szendrey Mihály szinigazgató és az olasz operaénekesek között olyan differenciák támadtak, amelyek a közöttük fenálló szerződések felbontását vonták maguk után. Az olaszok ma már békésebb hurokat pengettek és békeköveteket küldöttek az igazgatóhoz. Szendrey azonban kijelentette, hogy nem hajlandó tovább tárgyalni velük; még tegnap érintkezésbe lépett. Mészáros Imrével, az Operaház igazgatójával, aki ma levélben ajánlotta fel Szendreynek, hogy kész az Operaháznak ama tagjait — akiknek működését a műsor megengedi, — vendégszereplésre átengedni.

* Ignotusok Aradon. A Kölcsy egyesület második irodalmi estjét november 21-én délután rendezti. Irodalmi esemény lesz ez a vasárnap, melyen Ignotus két vagy három író-társával a Nyugat szerkesztéséből lejön Aradra egy felolvasásra. Ignotus, aki mint a Nyugat főszerkesztője az ifjú magyar irodalom feje, idetova két évtized óta a magyar közönség szeretett, nagyon olvasott írója s nevét oly ismertté tette az országban, akár egy dívtos regény. Sehová sem mehetne az országban idegenül, Aradra azonban különösen sok tiszteletje közé fog jutni. Akik vele jönnek, szintén nem ismeretlen nevek azok előtt, akik a magyar szépirodalmi lapok legkiválóbbjának, a Nyugatnak olvasói. Felolvasótársai lesznek Hatvany Lajos dr. és Móricz Zsigmond. Hatvany mint író esztétikai tanulmányaival szerzett magának erőshangzású nevet, nemcsak a magyar, hanem a nagy német birodalom közönsége előtt is. A német könyvpiacra nagy szenzáció volt két év előtt az a műve, melyben az ókor klasszikusain rágódó szótári tudósekat, elegáns szatírával csúfította, amiért a klasszikusok lelkét, az örök poezist megölik. Nálunk a múlt hóban mint a szűz társszerzőjéről írtak és beszéltek róla sokat. Móricz Zsigmond tavaly a Hét krajcár című novellakötetével lett az írói körökön túl is nagyrabecsült tehetség. A Nyugatban most folyó regényének minden újabb részlete egy kis szenzáció jellemrajzának és stílusának erejével. A Nemzeti Színház környékén meg Sári bíró révén beszélnek sokat a fiatal íróról, aki darabjában Blaha Lujzának és Ujbázy Edének egyszerre juttat kitűnő szerepet. A Nyugat mind a három írójának a felolvasása a Kölcsy egyesület tagjai számára ingyen lesz.

* A mai filharmoniai hangverseny lesz az idei zenei szezon hivatalos és méltó megnyitója. Az eladott jegyek nagy száma után itélve ez a megnyitó nagy és előkelő közönség jelenlétében fog vasárnap délután öt órakor a Fehér Kereszt nagytermében lefolyni. A gyönyörű műsor és a filharmoniai hangversenyeken nyújtott művelzet a nagy érdeklődést, a telt termet meg is érdemli. A még meglévő csekély számú jegyek Scherhag H. és fia cégénél (Minorita palota) és a hangverseny előtt a pénztárnál kaphatók. A részletes műsort lapunk más helyén közöljük.

* Színészvér. Pénteken kerül bemutatásra a Színészvér című operett-ujdonság, amely a fővárosban óriási sikert aratott.

* Sauer hangversenye december 5-én. Rendezi: Weisz Leó.

* Vasárnap az Urániában. Azt a kiváló műsort, mely a két utolsó napot tette érdekessé az Urániában, vasárnap mutatják be utolszor, hogy annak a publikumnak, mely hétköznap nem látogathatja meg az Urániát, alkalom adassék a ritkaságzámba menő mozgóképekben gyönyörködni. Vasárnap is előadják a Bécsről készült mozgóképet, mely a gyö-

nyörű császárváros minden nevezetességein végig vezet bennünket. Ugyancsak színre kerül a csodaszép Andaluzia és a bolerót táncoló szenvedélyes spanyol szépségek. Itt adunk hírt az Uránia színház csütörtökön színre kerülő szenzációjáról. Előadják a Szabadkán letárgyalt világhírű bűnpört, a Haverda ügyet a helyszínen készült mozgófényképben. 791.

Ítélet előtt.

A Steinheil-pör tárgyalásának utolsó napja.

Távirati tudósítás.

Arad, november 13.

A Steinheil-pör tárgyalásának mai utolsó napja iránt óriási érdeklődés mutatkozott. Már a kora reggeli órákban nagy tömegek lepték el a törvényszéki épület környékét. Paris elegáns közönsége jelent itt meg. Mindenki a tárgyalási terembe igyekezett, ahova azonban összesen csak száz embert bocsájtottak be. A többiek az utcára szorultak ki, ahol táborítottak és készek voltak az éjszakát is a szabadban tölteni, hogy a szenzációs ítéletről elsőnek értesüljenek.

Mielőtt a tárgyalást folytatták volna, megjelent Wolff Marietta, aki tiltakozott az ellen, hogy az ügyész a sorok között a gyilkossággal őt is meggyanusította. Az elnök leintette Wolff Mariettát, azután átadta a szót a védelemnek.

A védő hosszú beszédében igyekszik kimutatni, hogy Steinheilné bűnösségére nézve semmiféle bizonyíték nincs. Rámutat az ügyész kapkodására, amelylyel most, a tárgyalás során módosította vádját és olyan kérdést is indítványozott feltenni, amely nem a gyilkosságra, hanem a bűnsegédi minőségre vonatkozik.

A védő beszéde alatt Steinheilné elájult s az orvosok egy óra hosszáig élesztgették. A védőbeszéd után éjfélkor a bíróság négy fő és hét mellékkérdést intéz az esküdtekhez. Az első kérdés arra vonatkozik, hogy bűnös-e Steinheilné abban, hogy édesanyját szándékosan megölte, a második, bűnös-e abban, hogy férjét szándékosan megölte, a harmadik, hogy előre megfontolt szándékkal követte-e el az öléseket, a negyedik, hogy férjét gyilkolta meg előbb, vagy a gyilkosság egy időben történt-e az édesanyjával.

Ítélet vasárnap hajnali öt órára várható.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az antialkoholisták programja. Az aradi antialkoholista Good Templar Rend mindinkább igyekszik nagy feladatát teljesíteni. A tél folyamán sorozatos előadásokat fognak tartani az Ipartestület első emeleti tanácskozó termében, minden csütörtök este 9 órakor. A különböző előadások nyilvánosak és ingyenesek, melyeken bárki résztvehet s a tárgyhoz hozzá szólhat. Kéri az egyesület ez előadásokon a polgárok és a munkások, az ifjuság és a nők szíves részvételét. A múlt héten a szesz és a pénzről tartott érdekes előadás vezette be a sorozatot. Ezután a következő előadások lesznek: A szesz italok gyártása. *Előadó:* Hacker Adolf waggongyári tisztviselő. Az alkoholos italok mérsékelt élvezete. — Schusster Károly joghallgató. Az elmének és a léleknek hogyan árt a szesz. — Szántó Péter polgári isk. tanár. Az alkoholizmus okairól. — Orfy Gyula joghallgató. Az alkoholos esetek és a napilapok. — Zsigmond Miklós lapszerkesztő. A szesz italok élvezetéből származó nemi bajok. — Fleischer Artur. A nők és az alkohol elleni küzdelem. — Pichler Fülöp waggongyári hivatalnok. Az alkoholelles mozgalom a parlamentben. Különös tekintettel Goldis László képviselő beszédére. — Jancu Cornél dr. ügyvéd. A betegsegélyző pénztárak és a pénztári orvosok feladata az alkoholelles küzdelemben. — Baek Sándor munkásbiztosító

pénztári igazgató. Ezekon kívül még a Good Templar Rend szervezetéről, az iszákosság következményeiről s az alkoholos nemi életről lesz az előadás. A program legkimagaslóbb pontja azonban dr. Forel Agostonnak, a világhírű svájci professzornak, a Good Templaristák világtemplárjának előadása lesz. Az egyesület nemcsak saját otthonában tart előadásokat, hanem felkeresi a nőtisztviselőket, a szervezett munkásokat és az A. Cs. E. V. s a M. Á. V. alkalmazottait is. Ez utóbbi három helyen Auszterweil László dr., a nőtisztviselőknél pedig Picler Fülöp fog előadni. Az iskolák önképző köreiben egy egy arany pályadíjat tűz ki a legjobb antialkoholista dolgozatra. Az ifjusági munkavezetés Mihulin tanár kezében van, ki minden hozzáfordulónak szívesen nyújt felvilágosítást. A vidéken, így például Pécska, Elek, Borosjenő, Lippa és Ujarad községekben is lesznek előadások, melyek a korcsmák vásárnapi bezárása érdekében kérlelhetetlen harcot fognak hirdetni az iszákosság ellen.

(*) Az Aradi Autonóm Katolikus Kör öt egymásután következő kedden és pedig: november hó 16 án, november hó 23-án, november hó 30 án, december hó 7-én és december hó 14-én délután 5 órakor az Ipartestület épületének dísztermében kiváló katolikus írók és művészek közreműködésével sorozatos felolvasóestéket rendez. A sorozatos estélek befejezéséül P. Buttykay Antal, budapesti sz. ferenc-rendi házfőnök, külön a hölgyek s külön az urak számára december hó 16-tól 19-ig bezárólag adventi lelkigyakorlatokat fog ugyanott tartani.

Mariska.*

*

Napok óta, hetek óta
Izgattott ember vagyok,
Még kivántam, megszerettem
A legeslegszebb rabot.
Kedd volt épen, azaz szerda,
Hogy belémbujt a Haverda
Mariska.

Tolnai Világlapjában
Arckép van egy regiment,
A Haverda Máriaé
A szivemnek nekiment.
És az Altes Politisches
Cimképén is szédít a fess
Mariska.

Férjes asszony, elvált asszony,
Özvegy asszony, se leány,
Egy sincs ilyen nagy hatással
A világon éneám.
Hogy bűnös lettél, legottan
Én is beléd haverodtam
Mariska!

Rabja lettél a fogháznak,
Rabod lettem én neked.
Eszem azt a, iszom azt a
Tulmolett szép termeted,
Jaj csak láthatnálak eccer,
Ez a vágyam izgat, heccel
Mariska!

Ámon, Bémon, Cémon, Démon,
Mér nem engem üldözöl,
Aladárdó vágyom lenni,
Akit minden lap közöl,
Avagy mér nem vagyok Vojtha,
Ki a csókot belédfojtja
Mariska!

Elkövetnék mindent érted,
Ami jó és ami rossz,
Hej egy szép hia ábrándom
Éjjel-nappal szekiroz:
Le nem lóhatom már érted
Azt az édes jó szülődet
Mariska!

Szép Ernő.

*Az „12 é” legutóbbi számából.

A drágaság „hivatalos” növelése

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 13.

A városházán új szellők járásával büszkélkednek. A népboldogítás népszerű politikáját irta a tanács a zászlójára és nagyhangú programot adott a piaci drágaság megszüntetésére, az élelmi cikkek olcsóbbá tételére. Általánoságban tartott, nagy vonásokban megrajzolt programjából ma egy igen jelentős részt megvalósíthatott volna a tanács és tényleg olcsóbbá tette volna a legnagyobb tömegben fogyasztott élelmi cikkeket: a rizst, árpa- és gyöngykását. Nem tette meg, mert kell a pénz a kövezetvám-alapra, amiből a magyar aszfaltgyár jó fekete aszfaltja kerül ki.

Egy kereskedő nagyobb mennyiségű rizst kapott vasuton. Az államvasut kirótt rá 8 fillér kövezetvámot és mint a város kövezetvám szedője, beakarta hajtani a kereskedőn. Ez megtagadta a fizetést és azzal érvelt, hogy a rizs, árpa-, gyöngy- és köleskása nem a magasabb vámtételt fizető élelmi cikkek rovatba, hanem a gabonaneműek alá vonandók, ami körülbelül ötvenszázalékos különbözetet jelent a közönség és kereskedők javára. Az államvasut a tanácstól kért utbaigazítást, mert ennek jogkörébe tartozik az egyes cikkek vámkategóriákba osztása.

Megindult a vita a tanácsülésen. Már-már hajlandó volt elfogadni a többség azt az egyedül helyes álláspontot, hogy a széles néprétegek fő élelmi cikkeit olcsóbbá kell tenni és kisebb vámmal sujtandók, mikor az ördög oda-festette a tanács szeméi elé a kövezetvám alapot és ez egyszerre elhallgaltatta a józan szót. Abban a pillanatban, hogy ennek az aszfalttá olvadó alapnak esetleges csökkenésére gondolt a tanács, megkeményedett a szíve és irgalmatlanul kimondotta, hogy az ördög bánja az egész élelmszer olcsóbbítási programot, terjedjen az aszfalt és dudoljon vigan az Aradot „lehengerelő” gép. A rizs és a köles így a magasabb vámtételbe került.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Pör ezer korona cselédberért. Szilágyi Róza kerek ezer koronát követel cselédber fejében Molnár Károly nyugalmazott városi tisztviselőtől. A járásbírósnál indította meg a pert, melyben azt kívánta bizonyítani, hogy ő huszonegy esztendeig cseléd sorban élt az említett tisztviselőnél és ezalatt sem bért, sem más fizetséget nem kapott munkájáért. A járásbírósnak, cselédügyről lévén szó, leszállította illetékességét és Szilágyi Rózát az aradi rendőrkapitánysághoz, mint elsőfoku hatósághoz utasította. A rendőrség a keresetnek nem adott helyet és főlebbezés folytán az ügy most a tanácshoz került, mely azonban az érdemi tárgyalást meg sem kezdi, hanem a járásbíróstól beszerzi az iratokat és az illetékesség megállapítása végett felterjeszti a hatásköri bírósághoz. Ez az első eset, hogy a tanács az említett bíróságot peres ügyben megkeresi.

§ A fogorvos büne. Gerő Kálmán a sziszeki közraktárak igazgatója az elmúlt esztendőben feljött a fővárosba, hogy fogorvát rendbehozza. Rossz sorsa Roina Mór dr. fogorvoshoz vezette, aki hozzá is látott a munkához. Munka közben azonban oly vigyázatlanul járt el, hogy egy reszelővel elvágta Gerőnek a nyelvvelati erét. A direktor súlyos sérülést szenvedett. Mintegy négy hétig feküdt veszedelmes beteg a Grünwald-szanatóriumban és ezenkívül egészségének teljes helyreállítása céljából ugyanannyi időt töltött délvidéken. Három héttel ezelőtt kellett volna a gondatlanságból okozott súlyos testisértséssel vádolt fogorvos ügyét tárgyalni, azonban szakértők kihallgatása céljából elhalasztották az ügyet, ilyenformán ma tárgyalta a budapesti büntető bíróság, amely a fogorvost gondatlanságból okozott súlyos testisértséért 400 koronára büntette.

LEGUJABB.

Steinheilmét felmentették.

Párisból táviratozzák: Az esküdtzék éjjel két óraker hozta meg verdiktjét. Az esküdték az összes kérdésekre nem-mel feleltek, mire a bíróság Steinheilmét felmentette. Az ítélet nagy szenzációt keltett.

HIREK.

— Kihallgatások a királyná'. Bécsből táviratozzák: Délután 1 óraker 5 felsége külön kihallgatáson fogadja József főherceget, aki 12 óraker Budapestről ideérkezett. Ő felsége délelőtt Burián közös pénzügyminisztert és Aehrenthal gróf külügyminisztert külön kihallgatáson fogadta.

— A vesztőhely Arad városáé. Az „Aradi Közlöny“ ismertette Barabás Béla dr. törvényhatósági bizottsági tagnak a vesztőhely megvételére vonatkozó indítványát, melyet a közgyűlés hétfőn tárgyal.

A tanács ma tartott előkészítő ülésén lelkesedéssel tette magáévá Barabás gondolatát és javaslatba hozza a törvényhatóságnak, hogy a város törzsvagyona részére vegye meg özvegy Pokornisé Biró Gizellától a vesztőhelyet. Hasítson ki belőle tiz holdat a zarándokhely részére, melyet parkiroz, körülkerít, fentartásáról gondoskodik örök időkre és nemzeti tulajdonnak nyilvánít. Ennek megfelelően a gyűjtésből begyűlt százezer koronát külön kezelendő alapnak szánja, mely csak az említett célokra szolgál. A mauzoleum felépítését, Werkerle Sándor miniszterelnöknek a parlamentben tett régebbi ígérétséhez képest, az államtól fogja kérni a város. A kihalású tiz holdon felüli rész vételárára vonatkozólag azt javasolja a tanács, a közgyűlés határozza el, hogy folyó kölcsön alakjában kétszáznyolcezer korona kölcsönt vesz fel és azt a majdan bérbe adandó parcellák bérösszegével törleszti. Minthogy ez év végéig a vételárat le kell fizetni, a törvényhatóság még a névszerinti szavazás megtörténte előtt kifogja kérni a belügyminisztertől az elvi határozatok jóváhagyását.

— Csernoch püspök Aradon. Ma este hét óraker érkezett meg Budapest felől Csernoch János dr. esanádegyházmegyei püspök, hogy az aradi katolikus autonóm-kör holtapi helyiség-megnyitó ünnepélyén részt vegyen. A főpap fogadtatására a pályaudvaron megjelentek: Varjassy Lajos polgármester, Lakatos Ottó dr. rendfőnök, Lócs Rezső gazdasági tanácsnok, Hámory László, a katolikus-kör gazdája, Gutzjahr Mihály földbirtokos, Allersdorfer Julián tábori lelkész. A vonatból kiszálló egyházfőt Varjassy Lajos polgármester üdvözölte néhány szóval a város nevében, amiért a püspök köszönetét fejezte ki. Majd Hámory a kör üdvözlését tolmácsolta. Csernoch püspök ezután a polgármesterrel fogatára szállt és a minorita-rendházba hajtatott, ahol az üdvözlésére megjelentek társaságában megvacsorázott.

— A városi képviselőválasztások. A Faragó-vendéglőben ma este a II. kerület nagyon sok szavazó polgára gyűlt össze és lelkesítő beszédekkel mondtak Schwarcz Zsiga, meg Lakatos Ottó mellett. A holtapi választásra a párt Magyar Ferencot és Hönig Ottót nevezte meg bizalmi férfiainak. — A III. kerület polgárai Lits Antal érdekében lelkesítő felhívást adtak ki.

— Az ujságírók bucsuja Justh Gyulától. Fővárosi tudósítónk jelenti: Ma délelőtt féltizenkét óraker az országgyűlési hirlaptudósítók Rákosi Jenő szindikátusi elnök vezetésével megjelentek Justh Gyulánál, hogy távozása alkalmával bucsut vegyenek tőle. Rákosi Jenő szép szavakban bucsuzott Justh Gyulától, kinek pártatlansága mindenki elismérését vívta ki. Az országgyűlésnek két fontos tényezője van: elnök és hirlapíró. Mindkettő az ország érdekében dolgozik. Élteti Justh Gyulát. Justh Gyula válaszában kiemelte, hogy mindenkor a sajtó és sajtószabadság szolgálatában állott és mindenkor az ujságírók igazságát védte. A lelkes éljenzéssel kísért beszéd után Justh Gyula bucsut vett az ujságíróktól. — Ugyancsak ma délelőtt tisztelegtek Justh Gyulánál a képviselőház tisztviselői is, Dessewffy Arisztid elnöki tanácsos vezetésével.

— Bokréta-ünnepély. Kedves ünnepség volt ma délután az Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár most épült házában. A József főherceg-uton emelt kétemeletes impozáns épület munkálatait augusztus elsején kezdték meg és most már rövidesen tető alá kerül a ház. Ma reggel a szokásos bokréta-ünnep alkalmáraszópen fellobogózták és feldiszítették a házat, a második emelet közepére pedig egy hatalmas zöld galyat tűztek, e mellé egy táblát, mely feltünteti az építő Hubert József budapesti műépítésznék, Eppl Jakab főpallérnak, Rixer Ferenc főmunkavezetőnek és Bretz Gyula művezető mérnöknek neveit. Az épített cég helybeli iparosokkal és mintegy 140 helybeli munkással teljesen a modern technika szerint készítette el az új házat, melybe jövő év októberére költözik be az Arad-csanádi takarékpénztár. Az intézet és a Hubert cég ma délután a munkások számára bokréta-ünnepélyt rendezett. A feldiszített állványok tetején Eppl Jakab főpallér köszöntötte fel a takarékpénztár igazgatóságát, Hubert Józsefet és az építés előbb említett vezetőit, mire Heinrich Sándor, a takarékpénztár vezérigazgatója mondott lelkes felkösöntőt az összes munkásokra, kiknek szorgalma és becsületes munkája lehetővé tette, hogy a hatalmas épület ily rövid idő alatt tető alá kerül. A takarékpénztár ezután ajándékot osztott ki a munkások között, Huber József pedig megvédte őket.

— Aradról eltávozott orvos. Mészáros Gábor dr. gáji kerületi orvos tudvalevőleg hosszabb szabadságra ment s helyébe Nagy Zoltán dr. tusnádi orvost alkalmazta a tanács 200 korona havi fizetéssel. Nagy dr. a napokban elhagyta állását és elköltözött Aradról. Mészáros dr. helyettese most Singer János dr. aradi orvos.

— Behurcolták a himlőt Budapestre. A főváros alig szabadult meg a veszedelmes himlőtől, amelyet egy cigánykaraván hurcolt be, most egy mérnök hozta be a betegséget Szófiából, Holfeld Pál pécsi királyi kulturmérnök e hó hatodikán Alexandriából Konstantinápolyon és Szófián át Budapestre érkezett. Már Szófiában beteg volt és amint Budapestre érkezett, édesanyjának a Márvány-utca 7. számú lakásán ágyba dőlt. Tegnap délután Gerlóczy Zsigmond dr. főorvos megjelent a betegnél és megállapította, hogy Holfeld valódi himlőben szenved. A beteget azonnal a Szent Gellért-kórházba szállították. A baj továbbterjedésének megállítására a hatóság megtette a legszélesebbkörű védőintézkedéseket. Holfeld Pál ma délelőtt meghalt.

— Adomány. Deutsch Márkus Borosseberől 7 korona 50 fillért küldött az Aradi Közlöny kiadóhivatalának a vesztőhely javára. A pénzt az üzletében szórakozó kőfaragó-segédék között gyűjtötte.

— Elhunyt egyetemi tanár. Hoffmann József dr. kultuszminiszteri osztálytanácsos, a római jog nyilvános rendkívüli tanára hosszas szenvedés után ma reggel egyik fővárosi szanatoriumban meghalt. Az elhunyt professzor már régóta betegeskedett s éppen ezért hosszabb idő óta üresen áll egyetemi katedrája is. A kiváló jogtudós halálának hírére az egyetemi épületekre gyászlobogót tűztek.

— A magyar feltaláló sorsa. A hivatalos „Budapesti Közlöny“ Árverés-rovatában találjuk a következő sorokat:

Kutasy Agost dr. (Ferenciek tere 2.)
Magyar általános takarékpénztár javára 287.060 korona.

Ez a pár sor szomorúan jellemzi a magyar feltalálók sorsát. Németországban, Franciaországban, Angliában százezeket gyűjtenek össze azoknak, akik egész életük munkájával a kultúra nagy problémáján, a repülésen dolgoznak. Odakünn az uralkodóktól kezdve a kormányokon, parlamenten keresztül a városokig és testületekig mindenki felkarolja, segíti a repülés hőseit, akik vagyontuk és életüket kockáztatva szemünk láttára valóstítják meg a lemosolygott ábrádotkat. Külföldön a hivatalos lap első oldalán, a kitüntetések között találjuk meg Zeppelin és Bleriot nevét, nálunk, ime a hivatalos lap Árverés-rovatába került Kutasy Ágoston neve. Kutasy dr., aki a kényelmes belügyminiszteri hivatalnoki állását ott hagyva az aviatika tanulmányozásaiba öli már évek óta minden idejét és összes pénzét, még sehonnán a széles országból nem kapott semmi támogatást, bárha a budapesti Aviatikai- és automobil-klub már próbált ez irányban lépéseket tenni.

— Adómentesség az ujonnan épülő házaknak. Múlek Lajos dr. és társai — mint azt többször megirtuk — azzal az indítvánnyal fordulnak a közgyűléshez, hogy tegye lehetővé a törvényhatóság a belvárosi régi és lebontásra megérett házak gyors eltünését és új építmények keletkezését az által, hogy a házadó mentességet tiz illetve tizenkét évről tizenkét illetve tizenöt évre emelje fel. A tanács nemcsak a belvárosi, hanem a város bármely területén épülő házra kiterjesztendőnek mondja a kedvezményt és ily értelemben tesz javaslatot a közgyűlésnek. Az Óvár-tér kiépítését pedig azzal akarja siettetni, hogy az ott, hat éven belül épülő házakra tizennyolc évi adómentességet eszközöl ki a pénzügyminisztertől. Az építkezés 1912-ben veheti kezdetét, mert addig az Óvár-tér árterületnek van minősítve.

— A kereskedők és a mértékhitelítés. Az aradi kereskedelmi testület elnöksége közli az érdekeltekkel, hogy november második felében a következő utcák mértékekkel bíró kereskedői és iparosai kerülnek az időszakos mértékhitelítés sorrendjébe:

November 15. Hajó-utca, november 16. d. e. Óvartér, d. u. Marospart november 17. d. e. Ákác-utca, Angyal-utca, d. u. Fácán-utca Fűrj-utca, Határ-utca, november 18. d. e. Kelemen-tér, Koszoru-utca, Péter-utca, d. u. Trombita-utca, Virág-utca november 22. d. e. Aulich Lajos-utca, Cserép-utca, november 22. d. u. és 23. d. e. Csutora-utca, november 23. d. u. Demeter-utca november 24. d. e. Gyár-utca, d. u. György-utca, november 25. Illés-utca november 20. d. e. Kuezych károly-utca, d. u. Kosár-utca, nove mber 30. d. e. Közép-utca, Lahner György-utca, Ledelő-sor, november 30. d. u. Lipót-utca, Maros-táj. A decemberi sorrendet annak idején közzé fogja tenni a testület elnöksége.

— Halálozás. Stern Mihály érdemesült polgártársunk rövid szenvedés után folyó hó 12-én 68 éves korában elhunyt. Temetése 14-én délután fél 3 óraker lesz.

Néger Ferenc magánzó, ma Aradon 83 éves korában meghalt. Temetése hétfő délután 3 óraker lesz a Kazinczy-utcai gyászszobából. Halálát leánya: Böhm Gézané és kiterjedt rokonság gyászolja.

— Egy urnó halálos balesete. Budapestről jelentik: Özv. Lukács Antalné, néhai Lukács Antal főrendiházi tag feleségét ma délelőtt 9 órakor a Múzeum-körút 29. számú ház előtt elütötte a villamos. Az ütés az egészséges és életerős 55 esztendőss asszonyt koponyán érte és nyomban való halálát okozta. A szerencsétlenség úgy történt, hogy az urnó, aki családja kíséretébe ment bevásárlásokat eszközölni a városba, egy konflis és a villamos közé került. At akart ugrani a sineken, amikor a kosi teljes erővel elgázolta. Lukács Antalné egy jajszó nélkül került el széjjelzuzott koponyával a kövezeten. Minden élesztési kísérlet hiábavaló volt. A tömeget rendőrség zavarta széjjel. A Múzeum-körút 29. számú házában kapujába helyezték el a hullát, amelyet egy félóra múlva a törvényszéki boncterembe vittek. Az urnót 8 gyereke siratja.

— Csaással vádolt báró. A csehországi Egerből táviratozzák: Az itteni járásbírósg Ledebur Hugó Lajos Adolf báró ellen csalás miatt megindította az elnyomozatot és körözlevelet bocsátott ki ellene. Ledebur báró 1887. november 28-án Pommerániában született és itt nagy szédelgéseket követett el.

— Pénzhamisító bíró. A szalárdi csendőrség — mint Nagyváradról jelentik — egy veszedelmes pénzhamisító bandát csipett el a szalárdi piacon. Feltűnt a csendőröknek, hogy több parasztember erősen költekezik és mindég 5 koronással fizet. Végre is a csendőrök kérdőre vonták és kitént, hogy Pope György farmosi bíró az illető. Rövid vallatás után be is ismerte Pope György, hogy ők bizony otthon, Farnoson megpróbálták az öt koronások gyártását. Farnosra mentek erre a csendőrök s ott meg is találták a pénzgyártó gépet, továbbá több hamis pénzt is találtak. A prést elkobozták és a bírót társaival együtt letartóztatták. A nyomozás folyik tovább.

— Az apagyilkos. D. Simon Mihály, az irsai határban fekvő Gébler-tanyán, Hefner Pállal együtt, meggyilkolta az atyját D. Simon Mátyást. A budapesti bíróság most elrendelte az apagyilkos ellen a vizsgálati fogságot, de nem találja sehoh. Ezért köröz levelet adott ki ellene.

— Az öreg kapitány. Zalaegerszegről írják: Kovács János zalaegerszegi állami vajmester a minap a lakáskulcs miatt összeveszett házigazdájával, Nagy Pál nyugalmazott kapitánnyal. A nyolevanéves kapitány a vita hevében oly dühbe jött, hogy egy nagy sövénynyeső ollóval támadt rá a vajmesterre, amikor pedig Kovács a kertbe menekült előle, utána rohant. Alig ért azonban a kertajtóig, összeesett s fejét a kerítésbe ütve, mozdulatlanul terült el a földön. Azonnal odasiettek hozzá, de már akkor nem élt. Az eset híre gyorsan elterjedt a városban és sokan azt hitték, hogy gyilkosság történt. A kórházi főorvos azonban felboncolta a halottat s akkor kiderült, hogy a régóta szivbajban szenvedő kapitányt az erős felindulástól szivszélhűdés érte, a fején levő sérülést pedig esés közben kapta.

— Némethy Emil repülőgépe. Ma déli féltizenkét órakor a Fehér Kereszt egyik termében bemutatta repülőgépét az érdeklődő közönségnek Némethy Emil az aradi szalmapiroggyár igazgatója. Némethy tudvalevőleg hosszú idő óta foglalkozik aviatikával s már akkor kísérletezett repülőgépeivel, amikor mások még a léghajóval próbálkoztak kevés eredménnyel. A teljes sikert nála az akadályozta meg, hogy hiányzott a megfelelő motor. Különböző Némethy repülőgépmodeljével a külföld is megismerkedik. A Die Weche című lap kiadott egy Aviatik című könyvet, amelyben Némethy modeljét is bemutatják.

— Titokzatos rablás a megyében. Pestere biharmegyei község alatt még e hó 4-én rejtélyes rablás történt, melynek tettesei gyilkosságot is akartak elkövetni s csak a véletlen folytán történt, hogy az áldozat még él. Ples Gábor pesterei lakos az áldozat, akiknek sebei oly súlyosak, hogy napok óta eszméletlenül fekszik a biharmegyei kórházban s már nem tud visszaemlékezni a vele történt dolgokra. Ellenben sógora, akivel röviddel a rablás után beszélt, Ples Gábor akkori előadása nyomán mindent közölt a csendőrséggel. Élesden járt az este Ples Gábor a vásáron s mikor hazafelé jött, két falujabeli ember a község alatt utólérte s a patak me lett hirtelen leütötték a meglepett embert. A veszedelmes támadók abban a hiszemben voltak ekkor, hogy megölték Ples Gábort s elvéve tőle több száz koronáját, a patak partjára vonszolták és testét galyakkal betakarták. A szerencsétlen ember azonban föl-eszmélt nemsokára s elvászorgott a közelben lakó sógora házáig. Itt előadta, hogy meg akarták ölni és kirabolni. Sógora jelentést tett az élesdi csendőrségnek, amely ki is ment Pesterére, de Ples Gábor már ekkor sem tudott semmi felől tájékozással szolgálni. A csendőrök azonban megindították a nyomozást s le is tartóztattak egy gyanubavett embert de Ples Gábor már senkire sem tud ráemlékezni. A dologban pedig különösen feltűnő az, hogy a szerencsétlen Ples Gábort a gyilkossági kísérlet után csak 8 nap múlva vitték be Nagyváradra kórházi ápolás alá, úgy, hogy a szívós ember, akiben már napok óta alig van élet, most már aligha lesz megmenthető s így gyilkosairól sem tud számot adni.

— Birtokcsere. Aradon az elmúlt hét folyamán a következő birtokcserek történtek: Korom János és neje eladják az aradi 5992. számú tjkvben felvett Illés-utca 40. a) számú házat 4000 koronáért Nagy Pálnak. — Ternay Ernőné eladja az aradi 1612. számú tjkvben felvett P. Választó utca 66. számú házat 12.000 koronáért Strausz Samu és nejének. — Osepella György és neje eladják az aradi 3226. számú tjkvben felvett 13 hold 1520 □ öl szántót 10.000 koronáért Gal Józsefnek. — Mossóty István elad az aradi 7370. számú tjkvben felvett háztelkekből 300 □-ölet 648 koronáért N. Tatai István és nejének. — Rosenberk Hermanné eladja az aradi 1387. számú tjkvben felvett Mikes Kelemen-utca 5. számú házat 4500 koronáért Vandracska Ignác és nejének. — Nedin Miklós eladja az aradi 1940. számú tjkvben felvett Mihály utca 102. számú házat 1940 koronáért Simon Mitru és nejének. — Özv. Nagy Farkasné és tulajdonos társai eladják az aradi 773. számú tjkvben felvett Poltura Pécskai ut 13. és 14. számú ingatlanokat 95.000 koronáért Neuman testvérek aradi céznek. — Szilárd Emil és neje eladják az aradi 3568. számú tjkvben felvett Tökölly Imre-utca 4. számú házat 14.000 koronáért Krebsz Gyula és nejének. — Fuchs Antal és neje eladják az aradi 4075. számú tjkvben felvett Közép-utca 22. számú házat 4000 koronáért Dezsőfi Jánosnak. — Filimon János és neje eladják az aradi 6601. számú tjkvben felvett Orovil-utca 46. számú házat 1000 koronáért Horváth Ferenc és nejének. — Fleischer Kálmán eladja az aradi 5718. számú tjkvben felvett Aulich-utca 13. számú házat 8000 koronáért Szánthó József és nejének. — Mossóty István elad az aradi 7370. számú tjkvben felvett háztelkekből 312 □-ölet 1348 koronáért Permoser Lajos és nejének. — Hallai István eladja az aradi 5662. számú tjkvben felvett Nyul-utca 22. számú házat 2940 koronáért Kiss István és nejének. — Bozó Ferenc és neje eladják az aradi 6016. számú tjkvben felvett Miklós-utca 20. a) számú házat 2000 koronáért Szabó Pál és nejének.

— A II. ker. jótékony Filler társaság elnöksége értesíti tagjait, hogy folyó hó 14 én délután 4 órakor a vasúthoz címzett (Prokopecz-féle) most Horváth Sándor vendéglőben fontos ügyek megbeszélése végett minél számokban megjelenni sziveskedjenek. Az elnökség.

— Az élelmes cipész-legény. Budapestről írják: Pál Károly 27 éves cipészlegény nem maradt meg a kaptafánál, azt találta, hogy becsületes munkából nem lehet megélni és felesapott szélhámosnak. Elég ügyesen csinálta a dolgát. Ide-oda utazgatott Budapest környékén a vasútkon és ott megismerkedett a Budapestre utazó paraszttal. Megtudta nevüket, lakóhelyüket, hogy miben járnak, aztán sürgönyözött a nevükben haza a feleségeknek és küldetett pénzt. Ilyen módon csalt ki Iván Andrásnétól Nagykátán 100 koronát, Román Istvánnétól Rácalmásán 240 koronát, Tokár Jánosnétól Törökbalinton 200 koronát és egy sereg paraszttól kisebb összegeket. A rendőrség elfogta az élelmes susztert, de a bíróság a vizsgálat befejezésével szabadlábra helyezte. Pál felhasználta az alkalmat és megszökött. Most körözik.

— Születések, halálozások. Az aradi anyakönyvi hivatalban november 13-án a következő születéseket és halálozásokat jelentették be: Született: Péterfi Pál máv. kalauznak Erzsébet nevű leánya, Szücs Gábor vasuti fékezőnek Gábor nevű fia, Kolarov János fuvarosnak Sebő nevű fia. Meghalt: Stern Mihály 68 éves kereskedő, Dokman Sándor 2 éves fiu, Győri Mihály 70 éves napszámos, Kis János 1 éves fiu.

— Megnagyobbított divatkereskedés. A színház épületben Hoffman Sándor női divatkereskedő üzletét a mai kor igényeinek teljesen megfelelően nagyobbitotta és óriási kirakatokat építtetett, melyek tanúságot tesznek ezen cég előrehaladottságáról. Eddigi árucikkein kívül a női és gyermek felöltők, női és gyermek télikabátokat is raktaron tartja, mely újítás-al egy általános közóhajnak vél eleget tenni. Mar láthatók a kirakatok meglepő olcsó árakkal ellátott cikkekkel, melyek megtekintését mindenkinek ajánljuk és felhívjuk olvasóink figyelmét a cégnek mai számunkban megjelent hirdetésére.

— Új látványosság. A mostani képkiallítás a Weitzer J.-utcában felülmúlja az eddig látottakat. Ilyen látványosságban csakis nagyobb világvárosokban gyönyörködhetünk. Kossak udvari műterménél megtaláljuk a szemlélő mindazt, amit a mai modern és művészi fényképezés felől. És ebből is látni lehet, hogy a műterem jelenlegi vezetője, Komáromi J., a műterem régi jó hírnevét márhelyre állította.

— Kossak esasz. és kir. udv. és kamara fényképész műterme. Weitzer János-utca 3. sz. Telefon 657. 2811

— Perzsa szőnyegraktáramat a Neuman-palotában Széchényi-utcai oldalon megnyitottam. Szives pártfogást kérek. Tisztelettel Schwarz Zsigmond. 3811

— Menyasszonyi kelengyék szolid, szakavatott kivitelben legelőnyösebben beszerezhetők Heim J. cégnél Arad, gróf Nádasdy palota, Szabadságtér 20. 3407

— Szabó féle pármái ibolya szappan a szappanok ideálja. Rendkívül kellemes illata s bőrpunitó ültő hatása olyan, hogy egyetlen külföldi szappan sem vers-nyezhet vele. Ha igazán finom szappannal akar mosdani, felesleges, hogy órága külföldi szappant vegyen. Egy darab 70 fill., 3 drb. 2 kor. Készíti Szabó Béla pipere-szappangyáros Miskolcon. Kapható Aradon Vojtek és Weisz, Hánzu Nesztor és Hegedüs Gyula cégeknel. 3943

— Kobrak cipők legjobbak a világon! Csak Lányi Marcellnál a színházzal szemben, Atzél Péter-utca 1. kaphatók. 3884

— Felhívjuk az uriközönség figyelmét Hirsch Antal uri szabó műtermére, Andrassy-tér 18. sz., hol a legfinomabb szövetekből elegáns és olcsó ruhák szerezhetők be. 3632

— Uri hölgyközönség szives figyelmét felhívjuk a Kelemen-féle legideálisabb Mágnes-crém szappan, puder és kézfinomítóra, mely Kelemen gyógyszerésznél Berzova, továbbá Aradon Vojtek és Weisz uraknál kaphatók. 4077

— Színházi látszóvegek, szemüvegek, cvikerek, szoba- és fürdő hőmérők, bor és szesz fokozók, legszebb női bőrtáskák, pénztárcák, cigaretták és szivar tárcák, utazó bőrdökök és berendezett utazó készletek, cocus lábtörölők, cocus szőnyeg és fürdő gyékények legnagyobb választékban és legolcsóbb árban kaphatók Hegedüs Gyula üzletében, Aradon, Andrassy-tér 15. sz. 3771

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére,
— házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér
Vojtek és Weisznál. 17

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél és harutos bántalmaknál kitűnő hatása.

Természetes vasmentes savanyúvíz. 1942

Kapható Ásványvízkereskedésben vagy a Selye-Lipóczy Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudelfrakpart 8.

TARKASÁGOK.

★

(A Troubadour.) Az aradi színház olasz tagjai a publikum nagy meglepetésére lemondták a péntekre hirdetett Troubadour előadást; ezt a körülményt másnap a színház tagjai nagy temperamentummal és tüzzel pertraktálták, valóságos forradalmat kelteztünk az olaszok eljárása a közönséggel és direktorukkal szemben. Valóságos nemzeti kérdést esináltak a társulat tagjai és büszkén hangoztatták, főleg a „fajmagyar” Zöldi, hogy ilyen dologra magyar énekes nem volna kapható.

Gerő János, a társulat egyik rokonszenves énekes, aki már megfutotta a tövises színész-dicsőség sok apró állomását, míg tehetségével az aradi színház tagjai közé küzdötte fel magát, elmondta ez alkalommal visszaemlékezését az egyik kis, ugynevezett ripacs-társulat „Troubadour” előadásáról, melyet Nyirbátoron tartottak meg. Mint tudjuk, Nyirbátor nem tartozik hazánk jelentősebb városai közé és az odavetődött művészcsapat színház helyiség híján az ottani egyetlen kávéházban ütötte fel tanyáját. A kávéház tulajdonosa megengedte, hogy a színpadot hordók és deszkák segítségével a kávéház-helyiségben alkossák meg, de már azt nem engedte, hogy a színpad fölé függő lámpát is akasszanak, mert a gyönyörű plafont nem akarta megrongálni. Így a tagok jelenéseik után a színpad mögött maradtak — a gyertyát tartani. Gerő énekelte a tenorszerpet, Mauricot, míg Luna grófit szintén az aradi társulat-egy mostani segédszínésze, Nagyiván alakította nem sok hanggal, de annál több igyekezettel. Főlöszleges kiemelniünk, hogy az egész első felvonás kimaradt és a második felvonásnál kezdődött az opera.

A vezető alt-szerepre, Azucénára nem volt hölgytárs, aki elvállalhatta volna; Kunhegyi direktor tehát kilépett a függöny elé és kijelentette, hogy ezt a szerepet levélben fogják beadni, hozátette azonban, hogy aki ezekre a kihagyott énekekre kívánsi, annak otthon ő kívánatra cíterán elhuzza. Ezt a kijelentést a közönség élénk „eláll” kiáltásokkal fogadta.

Gerő épen a nagy áriát, a „Strettát” énekelte nagy lelkesedéssel; az egyik kulissza-falnál egy pincér tartotta a gyertyát, míg a zongorát álmosan verte a „karmester”. Egyszerre csak a magas hangok régiójából a következő prózai közbeszólás szólította le:

— Hallja Gerő ur, ha befejezte ezt a danázást, fujja el ezt a gyertyát, én nem tartom tovább. Ihol-e, ide teszem a székre, mert nekem egy feketét kell fölszolgálni...

(A báróság és a hozomány.) Egy ismert dugsgazdag családról beszélnek ezt a történetet. A

családot nemrég barósították és nagy öröm volt a háznál. Amikor a bárósító okiratot megkapták, nagy ujjongással olvasták. Csak az eladósorban lévő leány nem örült.

— Miért szomorkodsz? — kérdezte az apja.
— Mert az a bárósítás az én rovásomra történik.

— Hogy érted ezt?

— Ugy, hogy a bárósítás miatt az én hozományom kevesebb lett — százezer koronával.

ÚJ KÖNYVEK.

Petőfi élete, regényes korrajz, írta Farkas Emőd. Csak az élet maga ir olyan regényt, a mind a legnagyobb magyar költő-élete volt. A színes diák-évek, vándorlások, Kóbor színészkedése, a halhatatlanságot vívott harcai, lobbanó szerelmei, végzetes házassága, a forradalmi évek és megdicsőülése a harc mezején. Nincs az a romantikus író, aki ennél gazdagabb regényanyagot tudna kieszelni s aki hősét jobban eszményesíteni bírná, mint milyen ideális regényhőssé avatta a sors Petőfi Sándort. Annál csodálatosabb, hogy a ma már kétségtelenül gazdag Petőfi irodalom nem tudott maig egyetlen regényt sem produkálni, mely tárgyát tisztán Petőfi életéből merítette volna. Farkas Emőd, a jónévi magyar író, most pótolja némiképp ezt a mulasztást, amennyiben egy regényes korrajz keretében feldolgozta a nagy költő viharos és tagikus életét. Farkas Emődnél a tárgyi nehézségeket ellensúlyozta az író lángoló lelkesedése, igaz szeretete és rajongó csodálata a nagy költő alakja iránt s az a szeretetteljes elmélyedés, melylyel a kor lelkét szinte magába szívta. A kiadók sem szabtak korlátot az író termékeny mesélő kedvének s így történt, hogy a Petőfi-Könyvtár-nak ez a XI. kötete terjedelemben a rendes köteteknek szinte a kétszeresét is meghaladja. Mühlbeck Károly, a jeles rajzoló, finom illusztrációkkal díszítette a kötetet, mely Kunossy, Szilágyi és Társa kiadásában jelent meg s 1 korona 20 fillér bolti árban minden könyvkereskedésben kapható. A könyv tiszta jövedelmének egy része a Petőfi-ház javára jut.

Egressy Ákos: Petőfi Sándor életéből. Abban a nagyszabású Petőfi-irodalomban is, melyet az Endrődy és Ferenczi szerkesztette Petőfi-Könyvtár virágoztatott ki, külön hely és kivételes dísz illeti meg az Egressy Ákos könyvét. Míg ugyanis a Petőfi-kommentárok legnagyobb részét a lángelkű költő műveiből, egykoru memoirokból, a kortársak írott elbeszéléseiből kénytelenek rekonstruálni Petőfi legendás alakját, Egressy Ákos a maga eleven emlékeit fűzte csokorba, hogy letegye Petőfi iránt való kegyeletünk számára. Egressy Ákos ugyanis, mint a nagy színművésznek, Egressy Gábornak fia, nagynevű atyja révén mint serdülő ifju személyes ismeretségbe került a költővel, aki apja házában és anyja asztalának gyakori vendége volt s aki tudvalevőleg hűgát, Etelkát, több csodaszép költeményben tette halhatatlanná. A Petőfi-Könyvtár népszerű, magyaros borítékban, Mühlbeck pompás rajzaival díszített és Kunossy, Szilágyi és Társa kiadásában megjelent füzet ára 1 korona 20 fillér s még ebből az olcsó árból is jut a Petőfi-háznak a kiadók áldozatkészségéből.

Egy új Petőfi-kiadás. Petőfi halálának 60-ik forduló évében immár a második Petőfi-kiadás jelenik meg. A tavaszon került forgalomba a Petőfi-társaság nagy alakú, díszes emlékkiadása, most öszszel pedig a Hegedűs és Sándor cég, Debrecen-nél s általában a vidéknek egyik legismertebb könyvkiadó-cége hoz a könyvpiacra egy a népek és az ifjuságnak szánt olcsó kiadást. Ez a debreceni Petőfi-kiadás tartalomra és kiállításra nézve méltán sorakozik a legteljesebb és legjobb gyűjtemények mellé. Magában foglalja a költőnek eddigelé ismeretes minden verses művét, a zsenyékekkel, töredékekkel és kihagyottakkal együtt. A költeményeket Kardos Albert, a debreceni Csokonai-kör titkára rendezte sajtó alá, ugyancsak ő írta meg bevezetésül Petőfi-nek rövid életrajzát és tömör jellemzését. A 800 lapnál többre terjedő, világos nyomású, tetszetős

külsejű, a költő arcképével is díszített kötet hivatva van, hogy Petőfi ismeretét és dicsőségét újabb meg újabb és minél szélesebb rétegek közé elvigye, annál is inkább, mivel a kötet ára színes kemény vászonkötésben csak 2 korona 40 fillér. Kapható a debreceni kiadó-cégnél és minden hazai könyvkereskedésben.

A Mozgó Könyvtár. A Ráskai Ferenc szerkesztésében megjelenő Mozgó Könyvtár legújabb két könyve közül az egyiket az újabb irodalom egyik büszkesége, Kóbor Tamás írta. — Egy kis regényét kapja itt az olvasó, melyben *Jukker leány* címmel egy fővárosi leány szerelmi történetét írta meg Kóbor frappáns jellemzéssel és mélyreható analízissel. — A másik füzetet *Alba Nevis*, e kiváló író írta, akinek érzéki rimekből ragyogó verseit oly mohón olvassa a publikum. Itt *Érzések, Szenvedélyek* címen novelláit bocsátja közre, amelyben asszonyok, lányok rendkívül érdekes lelki-világát rajzolja meg modern eszközökkel, anélkül azonban, hogy megszűnne decensnek lenni. A könyvecskék bolti ára 24 fillér.

* Barrison Lona bucsuja. A Royal-Orfeum illusztris vendége, Barrison Lona ezen a héten bucsuzik közönségünk előtt, amely dédelgetett kedvenceként állandóan zsufolt házak előtt ünnepli. Barrison Lona minden este legújabb nagyszerű kreációját, a Mademoiselle Bonbon című operett női főszerepét játssza, amelyben tánc, pazar öltözékek és humoros játéka-viharost hatást keltenek. Vele együtt az októberi műsor is utolsó hetéhez érkezett, de a Clafouti című pompás bakakomédia kacagtató tréfáin, az Illaberek 7:1 turfdarab, Solti Hermin, Kökény Ilona és Szécsi Magda új kupléi, valamint az Anitra című faatasztikus mimodráma és az Olido-Mirales táne-kettőse továbbra is nagy vonzerőnek bizonyulnak; az Ujra! Ujra! refrénü csibésznotá pedig előrelátólag még hosszú ideig a műsor egyik szenzáció-ja marad.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, november 13.

Amerika 1 el magasabb. Kínálat, vételkdv korlátozt, egyezer mm. változatlan.

As árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Tengeri 1910. májusra	6.79—6.80	6.79—6.80
Buza 1910. áprílisa	14.15—14.16	14.14—14.15
Zab 1910. áprílisa	7.56—7.57	7.55—7.56
Rozs 1910. áprílisa	10.21—10.22	10.20—10.21
Buza 1910. októberre	11.78—11.79	11.75—11.76

Zárul 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény	...	662.50
Magyar hitelrészvény	...	776.—
Közúti vasut részvény	...	698.—

A Temesvári Lloyd-Társulat terménycarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1909. november 13.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos új	...	13.55—13.60
76	...	13.60—13.70
77	...	13.70—13.75
78	...	13.80—14.90

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos új	...	13.50—13.55
Rozs új	...	9.05—9.10
Árpa új	...	6.30—6.40
Zab új	...	6.80—6.85
Tengeri régi	...	5.40—5.45

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség	— — — — —	357
Kiadóhivatal éshirdetési osztály	— — — — —	151

Legalkalmasabb karácsonyi és ujévi ajándékok!

Helyi telefon 635.

Vidéki telefon 635.

Weisz és Benjamin

kézimunka és rövidáru üzlet ARAD, Andrassy-tér 22.

Ajánljuk az újonnan érkezett nagyon szép kezdett és kész kézimunkáinkat valamint mindennemű rövidáru és női divat különlegességeinket.

4058

Nagy raktár

női férfi és gyermek szövött árukban u. m. harisnya, keztyű, valódi Benger-féle trickó ingek és nadrágok, nagy választék gyermekruhák, karakul télikabát, fejkötő sapka, és karmantyuban.

Vidéki megrendeléseket pontosan és gyorsan eszközöljük.

Szolid áruk és pontos kiszolgálás.

Legolcsóbb bevásárlási forrás.

Bárki meggyőződést szerezhet arról, hogy csakis
Kilényi C. és Társa
 kék golyóhoz címzett áruházában
 József főherceg-ut 11. szám alatt

szerezheti be legelőnyösebben mindennemű női
 ruhaszövet, barchet, vászon, kész fehérnemű és
 trickó áru szükségletét. 4156
 Kérünk próbavásárlást eszközölni.

Kanyaró után

a legkomolyabb betegségeknek biztosan elejét
 veszi a SCOTT-féle EMULSIÓ. Az egészség gyors
 visszaszerzése meglepi mindazokat, akik először
 tesznek kísérletet a 5741₇

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halaszt — kérjük figyelembe venni.

SCOTT-féle EMULSIÓ-val!

A SCOTT-féle Emulsió csakis annak köszönheti nagy hírnevét, hogy összes alkotászeiben fenn-tartója legnagyobb fokú tisztaságát.

Nagyon megfelelő az elkényeztetett inynek és a meggyengült emésztésnek.

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.
 Kapható minden gyógytárban.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Amatőröknek. Felkérjük mindazon amatőr fényképészeket, akiknek valamely aktuális eseményről sikerült felvételeik vannak, sziveskedjenek azokat kiadóhivatalunkba beküldeni, az Aradi Közlöny képes nagy naptárában való reprodukálás céljából.

Összes vidéki levelezőinknek. Sziveskedjenek községükben található mindennemű állami hivatalok hivatalnokainak névsorát lehetőleg rögtönösen közölni kiadóhivatalunkkal. Sziveskedjenek ezenkívül a községi elöljáróság névsorát, az ottani pénztintézetek tisztikarát, egyesületek, kaszinók, ösvezetkezetek tisztikarát velünk közölni. A tanítók és lelkészek nevét, a postakezelő nevét, az iparvállalatok és tulajdonosaik felsorolását szintén sürgősen kérjük.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1909. évi november hó 14-én:

Délután 3 1/2 órakor késéskelt helyárrakkal:

Varázskeringő.

Operette 3 felvonásban. Irták: Dörrmann és Jacobsohn. Fordította: Mérei Adolf. Zenejét szerette: Strauss Oszkár.

SZEMÉLYEK:

XIII. Joachim Polgár S.	Niki, hadnagy B. Szabó L.
Heléna, leánya Wlassák V.	Friderika Zalai Margit.
Lotár, öccse Leövel Leo.	Steingruber Dióssy Nusi.

Kezdete délután 3 és fél órakor.

Este 8 órakor, rendes helyárrakkal

A) bérlet.

A) bérlet.

A svihákok.

Vig operette 3 felvonásban. Zenejét szerette: Ziehrer C. M. Magyarosítottak: Feld Aurél és Mérei Adolf.

SZEMÉLYEK:

Gilka Adolár Polgár S.	Vendéglős Belinszky.
Rodenstein Kun Irén.	Anna, leánya Fekete A.
Muggenheim Zalai Margit.	Roland Boda F.
Mimi, táncosnő Dióssy Nusi.	Wondracsek Nagyiván L.
Blitz Frl. z Leövey Leó.	Kampel Várai Jenő.
Berta, neje Rontai B.	Kampelné Benkőné P.
Malter Prém Kulcsár L.	Krepelka Szabó László.

Kezdete este 7 és fél órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

(Bérsi Simenyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1909 november 14-én, vasárnap:

1. Hathatós kura. Humoros. — 2. Bécs. Természet után. — 3. Papucshős. Bohózat. — 4. Szívek szövetsége. Dráma. — 5. Andalúzia. Természet után. — 6. A szolgáló öröksége. Bohózat. — 7. Kéngyártás Sziciliában. Látványosság.

Előadások délután 3 órától kezdve.

Utolsó előadás kezdete este 10 órakor.

Műsor holnap hétfőn, 1909 november hó 15-én:

1. Szép Álom. Dráma. — 2. A kis leány és a majom. Humoros. — 3. Víz tündér. Fantasztikus. 4. Fox, a tolvaj. Kacagató. — 5. Paris—Lyon—Marseille. Természet után. — 6. Pál, a hős. Humoros. — 7. A narancsáros. Dráma. — 8. A leggyorsabb motorcsónak. Látványosság.

Előadások délután 5 órától kezdve.

Csütörtökön itt először a Haverda-ügy, szenzációs mozgófénykép.

Helyárrak: I-es hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér.

Vese és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő és fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásúnak bizonyult.
 Orvosiilag ajánlva. — Aradi főlerakat POLLÁK JÓZSEF cégnél, József főherceg-ut II. 5751

NYILTTÉR.*

Özv. Stern Mihályné, ugy a saját, mint gyermekei Lajos, Cecília, Imre, Sándor, Nelli, Gyula, Péter és Pál, ugyszintén alólírott számos rokonai nevében fájdalomtelt és megtört szívvel jelentik a szeretett jó férj, illetve atya, após, nagypapa, testvér és sógor

Stern Mihálynak

f. hó 12-én, d. u. háromnegyed 2 órakor élte 68-ik évében rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát.

A boldogult hült tetemei f. hó 14-én, d. u. 1/3 órakor fognak a gyászszobából, Forray-utca 2. sz. a. az izr. sírkertben örök nyugalomra helyeztetni.

Aldás és béke drága porai felett!

Arad, 1909. november hó 12-én.

Stern Lipóné az Schwimmer Adél menyje. Stern Jakab, Roth Bernáné, Weisz Mórné testvérei. Schwartz Jakabné, Schwartz Adófné, Stern Jakabné özv. Stern Martonné, özv. Sugár Ferencné sógorok Roth Bernát, Weisz Mór, Schwartz Jakab, Schwartz Adolf sógorok Stern Margit, Elza, Olga, Imre, Endre unokák.

Van szerencsém igen tisztelt vevőimmet és az úri közönséget értesíteni, hogy Tiana Németország, Anglia és Franciaország legelőkelőbb

szabászati akadémiáin okleveles kiképzést nyerve

és izlését tanulmányai közben fejlesztve, üzletben praksisát megkezdette. Így tehát módomban van a legújabb párisi és londoni divatszabás szerint minden kivitelű

uri öltönyöket

gyorsan és pontosan készíteni.

Szives további párfogást kér

4226

kitűnő tisztelettel

Márton Jakab.

Az Aradi Filharmonia Egyesület

Által

1909. évi november hó 14-én délután 5 órakor

a „Fehér Kereszt” szálloda nagytermében a cs. és kir. 33-ik gyalogezred zenekarának közreműködésével ZELLNER SÁNDOR karnagy ur vezetése alatt rendezendő ELSŐ

Filharmoniai hangverseny

MŰSORA:

1. BEETHOVEN: „Fidelio” nyitány. (1770—1827.)
2. SCHUMANN: B-dur (tavaszi) szimfónia, op. 38. (1810—1856.)
  - a) Andante maestoso-Allegro molto vivace.
  - b) Larghetto.
  - c) Scherzo.
  - d) Allegro animato.
3. NEDBAL: „Gyermek jelenetek” (suite.) (1870.)
  - 1. Bölcsődal.
  - 2. Az első tánc lépések.
  - 3. Menuette.
  - 4. Kiskatonák indulója.
4. STRAUSS RICHARD: Ünnepeles bevonulási induló. (1864.)

A hangverseny délután 5 órakor kezdődik.

Az egyes számok alatt az ajtók zárva maradnak.

Jegyek 6, 5, 4, 3 és 2 koronáért Scherhag H. és Fia cégnél (Miszéria-palota) és hangverseny előtt a pénztárnál kaphatók.

A második filharmoniai hangverseny 1909. december 12-én tartatik meg. 4216

Őszi idényre dusan felszerelt ERNYŐRAKTÁRÁT

a legolcsóbb minőségtől a lefinomabb kivitelig, a legszolidabb kiszolgálás mellett ajánja

MERKLER SOMA

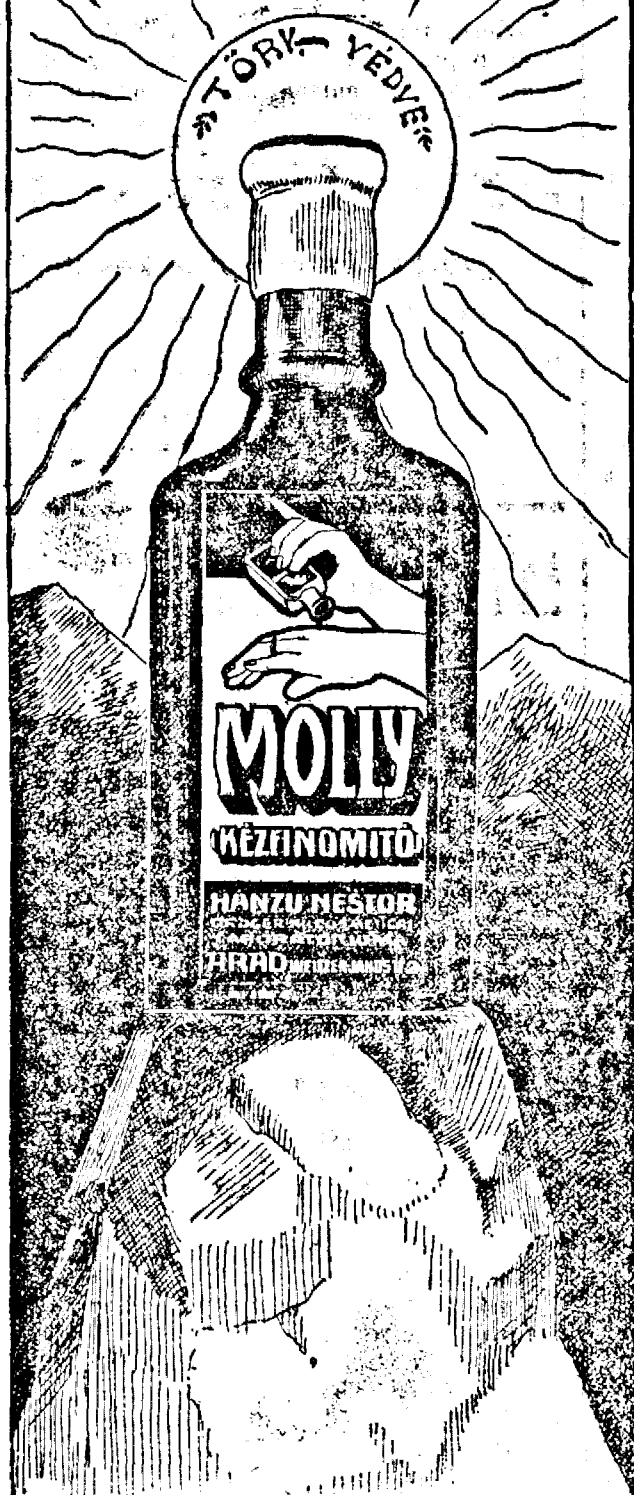
Temesvári ernyőgyár gyári fiókja, Andrássy-tér 20. szám.

3602

Javításokra és áthuzásokra szakszerűen berendezett műhely. Kizárólagos ősz raktár. ∴ francia P. D. jegyű ∴ MELLFÜZŐKBEN.

MOLLY!

3 NAP ALATT!
bársonypuha és habfehér kezei lesznek, ha a **"MOLLY"** kézfinomítót használja. ::

Előkelő vegyészek és kozmetikusok igazolják, **MOLLY** kézfinomító a jelenlegi kor legtokéletesebb kézapoló szere. Egy üveg ára 1 korona.

Főraktár és szétküldés:
HÁNZU NESTOR.

Vöröskereszt Drogeria

ARAD, Weitzer János-utca 2. sz.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK

hetli kimutatása.

Hivatalos helyiség Szabadság-tér 7. sz. I. em.

Telefon 394. sz.

Telefon 394. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—1 óráig.

Vidéki megkeresésekre — azoknak, a kik a körnek nem tagjai — csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk.

1909. november hó 13.

Keresünk:

Vidékre: 3 fűszer, rőfös és rövid, 1 fűszer és rövid, 1 vas és fűszer, 2 férfi és női divat, 1 rőfös és 5 vegyes szakmabeli magyar, román és részben német, tót és szerb nyelvismerettel bíró segédet.

Alánlunk:

egy pénztárosnőt, 2 férfi és női divat, 1 kézmű és rövid, 5 fűszer, 1 rőfös, 3 vegyes és 1 vas és fűszer szakmabeli segédet és 2 tanoncot.

Az elhelyezés teljesen díjtalan; az Aradi Kereskedők Köre tagjai előnyben részesülnek.

**AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA**

Klein Sándor,

Kappich Zsigmond

titkár

321

igazgató.

Szénüzletünket

jelentékenyen megnagyobbítva

Andrássy-tér 14 sz. Hermann-palotából

Boros Béni-tér 2. szám

áthelyeztük.

A közeledő fűté-i idényre bármily mennyiséget akár azonnali szállításra, akár előjegyzésre a fűtési idény tartamára e hó folyamán

kedvezményes áron

eszközlünk s igen ajánljuk ezen önként nyújtott elő-ít igénybe venni.

Becsés rendelményeit új irodánkban úgy mint eddig személyesen, levelező-lapon vagy

Telefon szám 139.

kérjük s jegyzünk figyelmes és gondos szolgáltatunkról biztosítva. kitünő tisztelettel

Kneffel Károly és fia

szén nagykereskedése

Boros Béni-tér 2.

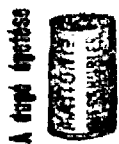
Kneffel-ház.

1451

1000

Kitünően megvéd a

**MATTONI FELE
GIESSHÜBLER**
SAVANYUVIZ

A nagy üveg

székelye tartósítás

hajtól; a puszt

gránitcsiklából

székely.

Több epidémia miatt lényegesen beállt.

SZULTÁN FORRÁS

**A húgyhajtó és húgysavoldó
vizek királya, bór- és dús
lithion-tartalmu ásványvíz.**

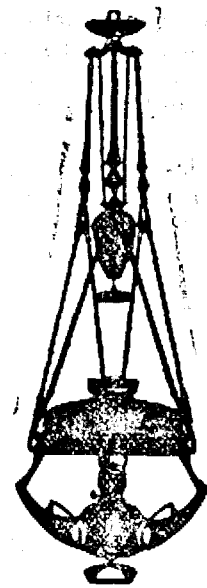
Kiváló vegyi összetétel következtében sikerrel alkalmazható vese-, húgykő- és hólyagbajok eseteiben, valamint cukorbetegségeknel, csúzos bántalmaknál; továbbá a légző- és emésztőszervek hurutos bajainak gyógyítására

Igazgatóság: Budapest, IV. Farenz Iózs-ef-rakpart 22.
Kütközélség: EPERIES.

Főelárusítók Aradon: Dür Gusztáv, a városházzal szemben, telefon 118. Nagy Farkas, telefon 268.
Fejér Gyula, telefon 71. sz. 8751

Tulzsufolt raktár miatt

mélyen leszállított árakban kaphatók legujabb és legizlésesebb üveg, porcellán és mosdókészletek. Nagy választék függő és asztali lámpákból

Legjatanosabb forrás 208

figurális dísz tárgyakból.

Legjobb minőségű china- és alpacca-ezüst dísz tárgyak, ugyesintén elsőrendű evőeszközök.

Képkeretekből

óriási választék, több mint 400 új izléses minta van állandóan raktáron.

FISCHER MÓR, Andrássy-tér 20. szám
Fischer Ellis-palota.

Megyei és városi telefon szám 568.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

Réthy-féle pémetefülcukorkánál

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

! doboz 60 fillér.

Csak RÉTHY-félét fogadjunk el!

**A következő
ujdonságok
érkeztek**
KERPEL IZSÓ
80,000 kötetes
kölcsönkönyvtárába:

Andrejew L.: A vörös kacaj. Szomaházy I.: Szilveszter testvér álma, A kétszívű Pethő, Tábori K.: A levegő hősei, Hogyan repülünk? Krudy: Andrascsik örököse, Serényi-Visnya: A levegő meghódítása, Godányi Z.: Repülőgépen az északi sarkra, Sztáray I. grófnő: Erzsébet királyné kíséretében. Wells: Haboru a levegőben. Dr. Bloch. J.: Korunk nemi élete, Móricz Zs.: Hét krajcár, Balázs I.: A becsület szanatóriumából, Viebig: Az alvó hadsereg. Krudy: A bűvös ereszény; O'Conor Eccles: Házassági sorsjáték, A műveltség könyvtára: A társadalom, A művészet könyve Radó Imre: Mézesetek az esküvő előtt, Bruun Laurids: Négy óra története, D'or Jean: Humoros utilevelek három világrészről, Eschstruth: Tündérr királynő, Szemere: Ugor Agnes, Harland Henry: Sampaulo grófnő, Mariet Jeanne: A hiábavaló gazdagság, G.Büttner I.: A méltóságos asszony emberei.

Németben: Ida Boy Ed.: Nichts über mich Fischer W.: Die Freude am Licht, Kahlenberg: Spielzeug, Hartwig: Der blaue Diamant, Werner: Siegwart, Schobert: Ich gehe meine Strasse, Schubert: Miserere nobis, Jerusalem Else: Der heilige Skarabäus, Skowronek: Armer Hemer, Bernhard M.: „Für wen?“ Bennet: Hugó, Manteuffel: Liebesopfer. Rittland: Von anderer Gnaden. Herzog: Hanseaten, Hirschberg: Die Villa des Gerechten, Diers: der alte Timm und seine Nachbarn, Strindberg: Entzweit — Einsam, Ohnet: Der rote Kurs, Schmidt Nikolaus: Dudelsacklieder, Ewers Heinz: Mit meinen Augen, Schnitzler: Die Frau des Weisen, Dunker Dora: Sie soll deine Magd sein, Schloemp: Die meschuggene Ente.

Kölcsöndíj havi 1 kor. 20 fill, vagy kötetenkint fizetve 8 fillér.

A könyvek újak és tiszták!
Vidéki bérlek

is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek!

Zenekölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill., vagy fizetenkint 14 fill.

Eysler: Színészvér. Strausz O. Didi, Erbe: Pista a gimnazista. Badicz: Ha mezőföldi népdal. Fall: Elvált asszony. Zerkovitz: Csömp. Weisz Adél: Honi bu és Honi baj. Szöhner: Cabaret induló, Papai: Négy dal, Zerkovitz: Hastánc, Plaqueette: Mohamed paradicsoma. Valverde: Paraguay tánc, Szöhner: Huszonnégy szál fehér rózsza. Szirmai: Tánccos huszárok. Fráter: Templomban. Baumann: Tíz koplé. Zerkovitz: Lila, Weiner: Mikor a pezsgő a jégen még hül, hül...

Egyes könyvek és egész könyvtárak vétele; könyvtárak kiegészítése és berendezése.

KERPEL IZSÓ,

könyv-, zene- és papírkereskedés Aradon.

981

Telefon 885. sz.

Védjegy: „Horgony”

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

pótlék
egy régjónak bizonyított házi szer, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyított közvényesét, eszénál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevételekor óvatossá legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K.-80, K 1.40 és K 2.- és ügyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török László gyógyszerésznél, Budapest. Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany országhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

!!! A mosás napja élvezet !!!

Persil
Modernes Waschmittel

Teljesen ártalmatlan! Chlor nem szükséges!
Egyszeri főzés után vakító fehérségű fehérenemű
Dörzsölés, kefélés, mosódeszka nem kell!
Megtakarítja a munkát, időt és pénzt! Aki egyszer alkalmazza, mindenkor használja! Egyedüli készítő Ausztria-Magyarországban VOITTE GOTTLIEB, Bécs, III/1. 3427
Aradon kapható Vojtek és Weisz droguista cégnél.

**Steckenpferd-
Liliumtej-szappan**

Legfinomabb a bőrnek,
valamint nyári pattanások ellen!

Mindenütt kapható.

ELŐNYÉRE VÁLIK!
Ha a fehérneműt ezen olcsó árjegyzék után vásárolja

MÜNZ I.
Evezdek óta ismert cégnél ARADON.

I N G E K	Fehér ing, puha redős pique mell	kor. 3.60
	Fehér ing, puha redős alyem utánzat mell	kor. 4.40
	Fehér ing, puha redős angol pique mell	kor. 4.40
	Fehér smoking ing, angol kemény pique mell	kor. 5.20
H A R I S N Y A K	3 pár nyers vagy szines	kor. 1.50
	3 pár díjat esikős, remek színképben	kor. 1.70
	3 pár dívat esikős, vékony cérna	kor. 2.90
	3 pár dívat esikős, vékony gyapjú	kor. 2.90

Krausz Paulin
100.000 kötetes
kölcsönkönyvtára

magyar, német, francia és angol nyelvben minden jelentéke y ujdonság kapható. — Kölcsöndíj egy óra K. 1.20, vagy kötetenként 8 fill. Vidékre külön megállapodás. Németben beérkezett jeles szépirodalmi ujdonságok közül a következőket több példányban szereztünk be: 3231

- Ballestrem: Der Jungfernturm.
- Boy-Ed: Geschichten aus der Hansastadt.
- Bourget: Herz und Handwerk.
- Böhme: Rheinzauber.
- Ebner-Eschenbach: Altweibersommer — Ein kleiner Roman.
- Bernhard M: Die heilige Cäcilie.
- Gerdsdorf: Idealismus oder Thorheit. — Ein Wille ein Weg.
- Heimburg: Der Stärkere. — Wie auch wir vergeben — Auf Steinige Wege.
- Hevesi Ludvig: Gut munkeln. Neue humoresken.
- Heyse Paul: Die Geburt der Venus — Gegen den Strom.
- Herzog Rudolf: Die Wiskottens — Der Abenteuerer. Die Hanseaten.
- Balduin Groller: Töte sie!
- Kahlenberg: Spielzeug.
- Klinkowström: Zweierlei Ehre.
- Ohnet Georges: Der rothe Kurs.
- Marni: Tagebuch einer Verliebten.
- Mannteuffel: Liebesopfer. — Erneste.
- Thomas Mann: Königliche Hoheit.
- Kurz Isolda: Lebensflutzen.
- Roda-Roda: Der Schnaps der Rauhtaback und die verfluchte Liebe. — Schumler Bumler Rossetummler.
- Stratz, Rudolf: Für dich. — Wundes Wild. — Die armen Richen.
- Schultze-Schmidt: Eine vergessene That. — Fließendes Wasser.
- Tovote Heinz: Fräulein Grisebach.
- Zobelitz Fedor: Die Johanniter. — Eine frivole Idee. Éva, wo bist du?

Vidéki megrendeléseket forduló postán elintézzük. Divatlapok és folyóiratok. Tolnai világ lapja, stb, minden száma állandóan raktáron. Ifjusági iratok félárban. Alkalmi vételek remekművekben.

Kiváló tisztelettel

Krausz Paulin
kölcsönkönyvtár, köny- és papírkereskedése Színház-épület,
TELEFON SZ. 511.

Alkalmi vételek és eladások ékszertárgyakban

arany és ezüstneműekben, Arad legnagyobb óra és ékszerraktára

Deutsch Izidor

óras és ékszerész
Weitzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstneműek, gyémánt és brilliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcseréltetnek
TELEFON 438. TELEFON 438.

Most kössön

jövő évi szállításra

MÉSZRE

csak 5899

Klár Andor cégnél

DEBRECEN.

Egyedüli meszgyar Biharmegyében, mely kizárólag fával égetett fehér darabos meszet termel.

Évi termelés: 1000 waggon.

Kérjen ajánlatot!

Mindzaki azt tapasztalta, hogy a test- és arcápolásnál nélkülözhetetlen a

Rogátsy-féle magyar Pipere-Borax.

Egy kevés a mosó- vagy fürdővízbe hintve, lúdos, bájos és ifjú arcot készíti. Hamvas, friss és ruganyos lesz a teste. Barázdát, ráncot, mitesszert, szeplőt, májfoltot, és minden arctisztatlanságot eltávolít. Száj- és fogápolásnál a szájbüzt elveszti és vakító fehér lesz a foga. Láb- és testizzadási nyomban megszűntet. Szemgyuladást és torokfájást azonnal gyógyít. Nyaralásnál a talajvizet fertőtleníti és megpuhítja. Gyermekekápolásnál a testet edzi, elősegíti a vérkeringést és a sebesedést elmulasztja. Feherneműhöz a mosásnál használva gyönyörű fehér lesz és nem rontja. Vasalásnál tűkőrfényű és sima lesz a fehérenemű.

Egy doboz ára 85 és 75 fillér. — Próbadoboz 15 fillér.

— 10 nagy doboz rendelésnél bérmentve. —

Pipere borax-crém 1 kor. — Pipere borax-zappan 80 fillér. — Pipere borax-pouder 1 kor. 20 fillér. Pipere borax-fogorém 50 f.

Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és fűszerüzletben. — Készíti:

Rogátsy Kálmán drogériája

BUDAPEST, VII. Rákóczi-ut 10. szám.

Csak Rogátsy névvel valódi 7362

A világ legjobb gánc n'ja

Canu

Amerikai sár és hó cipők, urak hölgyek és gyermekek részére

csakis

Weinberger János

kizárólagos cipő áruházában
Arad, Andrásy-tér 20.

Telefon szám 312.

Alapított 1888. évben

Várhol László

uri- és női cipész.

Arad, Weitzer János-utca 2. sz.

Minorita palota a leányiskolával szemben.
Van szerencsém a t. helybeli és vidéki közönség figyelmét felhívni 19 év óta fennálló jó hírnévnek örvendő cipészüzletemre. A bekövetkező őszi időnyre beszeresztem mindennemű bőrkülönlegességeket.

Az önkéntes uraknak figyelmüket felhívom, hogy lábbelit készítek mindennemű fegyvernemhez a legjobb kivitelben, előírás szerint. Az egyenruházati egyletnek több év óta szállítója vagyok.

Visszamaradt cipők előnyös árban kaphatók. Rendelések 24 óra alatt eszközöltetnek.

Kiváló tisztelettel
Várhol László.

8235

Manicure **GRUBER ISTVÁN** **Pedicure**

uri és hölgyfodrász, uri, női és színházi parókakészítő
Aradon, a „Fehér Kereszt” szállodával szemben.

Hölgyek számára elkülönített helyiségben hajmosás.
Szárító géppel a haj 10 perc alatt száraz.
Hölgyeknek külön bejárat a Petőfi-utcai kapun.
Kész parókak, fonatok, fűrtök, betétek nagy raktára.

Elvállalok hajmunkát a legfinomabb kivittelig.
Telefon-szám: 892. 2873

Schampoo **Ónduláim**

Mészárosok és bentesek figyelmébe!

Belek.

Ajánlok mindenféle sós és száraz beleket legolcsóbb áron.
4159

Klein Gábor

bélnagykereskedő

Arad, Bockó-utca II. sz.

Veszek libamáját a legolcsóbb napi áron kielője 2 frttól felfelé.

Szászvároson

egy jó forgalmu

Vegyeskereskedés

hol 7. utca öszpontosul, házzal együtt örök áron, családi viszonyok miatt, könnyű feltételekkel

eladó.

Bővebbet

Cziffra Miklós

vendéglősnél 4076

Berzova.

Húzás már e hó 18. és 20-án.

Magy. kir. szab. osztalysorejáték.

Az 1909. november 18. és 20-án kezdődő

XXV. **I. osztályának** sorsjáték

huzására szóló sorsjegyek nálam már kaphatók.

Az eredeti árak a következők:

$\frac{1}{1}$ sorsjegy 12.— korona || $\frac{1}{4}$ sorsjegy 3.— korona
 $\frac{1}{2}$ " 6.— " || $\frac{1}{8}$ " 150 "

Sorsjegyek dus számválasztéktan kapható, többek közt a következő számok:

99351	99358	99364	99375	11956	11975	36051
$\frac{4}{4}$	$\frac{4}{4}$	$\frac{4}{4}$	$\frac{4}{4}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$
	36060	36051	55801	55810	55824	
	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	

Az 1903. július 15-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

36051. szám tizenötezer

koronát, az 1905. évi április hó 15-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

36053. szám ötezer koronát és az 1906. évi

február hó 14-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott **99354 szám tizezer** koronát nyert. Ezeket (ivül számos 200), 1000 és 500 kor. nyereményeket fizettem ki.

WALLFISCH ÁRMIN

bank- és váltóüzlete Aradon. 4021

Alapított 1875 évben. Helybeli és megyei telefonszám 129.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Húzás már e hó 18. és 20-án.

Feltűnő olcsóságok!

Karácsonyi és ujévi ajándékok.

3103

Dacára a folytonos árak emelkedéseinek, alkalmat nyújtok a t. nagyérdemű közönségnek az alant elősorolt árukat **feltűnő, mesés olcsó árakban** nyújtani:

Angol Zefirek,
Kanavász,
Vásznak,
Chiffonok,
Asztalneműek,
Törülközők,

Segujabb Atlasz barchettok,
Agygarnitúrák,
Zsebkendők,
Férfi és női szövetek,
Zsinór és Piquet-barchettok,
Valódi Rumburgi vásznak,

stb., stb. szakmába vágó cikkek, míg ezen készlet tart.

MAUTNER R.

„OLCSÓ ÁRUHÁZA” Hunyadi-utca.

Üzleti órák: reggel 7-től 12-ig és délután 2-től 7-ig.

SALZER NELLI női-kalap divatterme Szabadság-tér 10.

Nagy választék Párisi, Bécsi, Prágai kalap-modellekben. Kalap átalakításokat eszközölök.

Temetkezési vállalat.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a Csutak Károly és fia cég temetkezési vállalatát átvettem,

s azt a mai kor igényeinek megfelelőleg tovább fogom vezetni s 25 évi tapasztalatom és gyakorlatom ezen üzletágban annyira juttatott, hogy minden igényeknek minden tekintetben pontosan és tisztességesen megfelelek.

A nagyérdemű közönség szives jóindulatát kérve 4017
Arad, 1909. október hó 20.

Alázatos tisztelettel

VARGA IMRE.

Üzlet áthelyezés!!

Van szerencsénk tisztelettel értesíteni úgy a helybeli, mint a vidéki közönséget, hogy 4138

fűszer és csemege üzletünket

a Rákóczy- és Hunyady-utca sarkán lévő „Fekete Kutyá”-hoz címzett helyiségbe, melyet Karácsonyi Antaltól átvettünk

helyeztük át.

A m. t. közönség további becses pártfogását kérve, kiváló tisztelettel

Färber Lajos és Testvére.

Olcsóbb lett Czigler Ignácz a SZÉN!

szobafestő és mázolómester
Arad, Eötvös-utca 12.
(May pék mellett.)

Elvállal szakmájába vágó minnennemű munkákat helyben és vidéken árkülönbözet nélkül, legszebb kivitelben, legjutányosabb árak mellett, szavatosság mellett. 3276

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy Aradon, Wesselényi-utca 34. sz. a. a mai kor igényeinek megfelelő

lakatos műhelyt nyitottam.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat, u. m.: épületvasalásokat, vaskerítést, sircsokokat, valamint takarektűzhelyeket a legzebb és legjobb kivitelben.

Javítások pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Tervekkel és költségvetésekkel készséggel szolgálók.

Kiváló tisztelettel

Böszörményi János,

lakatos mester,

Ugyanott egy jóerkölcsű fiu tanuló-
nak felvéteük. 4184

A ki téli szén és kokszt szük ségletét már most szerzi be, vagy jegyezteti elő, 25 %-ot megtakarít!

Légszuszgári kokszt 4.60 K.
100 kg.-ként.

Porosz salon kőszén 4.60 K.
100 kg.-ként.

Zsilvölgyi salon kőszén 4.— K.
100 kg.-ként.

Rostált pormentes faszén 6.— K.
100 kg.-ként.

Kovács szén — — 4.60 K.
100 kg.-ként.

Róth József

szénnagykereskedőnél 3741

Arad, Eötvös-u. 3.

Telefon 63. sz.

BURZA és PERMOZER

új mérleggyára és javítási műhely

Arad, Radnai-ut 23.

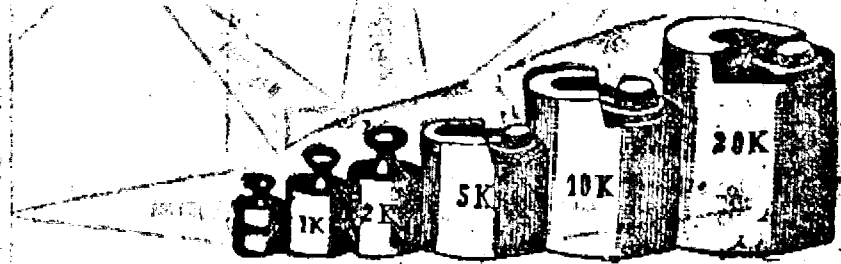
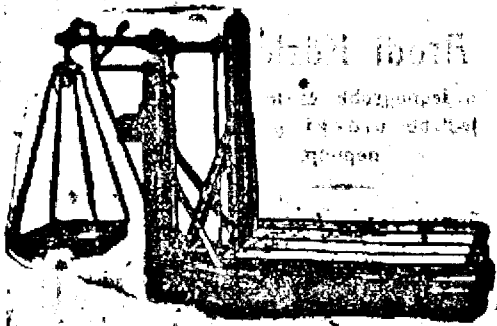
Telefon 604. sz.

Ajánljuk a n. é. közönség szives figyelmébe újonnan hitelesített tízedes mérlegeinket, vas- és acélsúlyokat.

Elfogadunk minden e szakmába vágó mérlegeknek és súlyoknak javítását és hitelesítését. 3989

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, kiváló teljes tisztelettel

BURZA és PERMOZER.

Alkalmi keleti : szőnyeg elárusítás.

Régi és új Afganisztan Bersia, Buchara, Schiras szőnyegek és javítások igen olcsón lesznek üzletemben készítve és elárusítva.

Arad, Zeinyi-utca 1.

Tisztelettel 4129

Sukri Smirna
szőnyegkereskedő.

Csak 15 napig!

Kuhl Mihály ruha-műfestő és vegytisztító intézete.

Intézet: Lipót-utca 14. szám.

ARAD.

Újlat Deák Ferenc-utca 39. szám.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a mai kor igényeinek megfelelő **RUHA-MŰFESTŐ és VEGYTISZTÍTÓ-INTÉZETET NYITOTTAM,**

amelyben elvállalok minden e szakmába tartozó festést és tisztítást. Női, ural és egyenruhákat, valamint selyem, bársony, pille, szövet, batizst, csipkék, tül, crepe, keztyűk, szőrmeműek, muffok, boák, báll-belépők, szőnyegek, futók, szital és ágyterítők, tuniz és csipkefüggönyök, napernyők, arany, -zűst és gyöngyhímzések stb. bármely díszrel minden bonaszékiül festetnek és tisztítatnak. Jutányos árak. Pontos kiszolgálás. Postal megrendelések gyorsan és lelkismeretesen teljesítetnek. — A n. é. közönség szives jóindulatába és kegyes pártfogásába ajánlom vállalatomat, kerem nagybecsű bizalmárai megtisztelni. 176

Tessék egy próbát tenni!

Mindenkinek

legjobban ajánljuk a Bocskai-terri Nagy Tököl-házban lévő Házi

mosó és vasalóintézetet

ahol a fehérnemű tisztítását, vasalását és fényesítését a legnagyobb gondtal és legolcsóbb árak mellett megcsinálják. 4222

Kiváló tisztelettel

özv. Triebel M.-né

mosó intézete, zsidó iskolával szemben.

**GYÖNYÖRŰ SZÉP KÉZIMUNKAI
OLCSÓ ARAK!**

Egy fürdőkád, erős ruhamángorló és vasalógép megvételekre kerestetik.

Cím Mosóintézet Arad, Boeskaitér 3.

1261—1909. sz.

Arlejtési hirdetmény.

M. Bodzás község négy utca gyalogjárdájának téglaburkolattal való ellátása Aradmegye törvényhatósági bizottságának 1045/1909. sz. határozatával engedélyeztetve, arra 5387 K. 20 fillérrel tervezett költséggel árlejtés hirdetik, s annak megtartására 1909. évi november hó 19. napjának d. e. 9 órája tüzetik ki M. Bodzás községbázához, erre vállalkozni szándékozók 10% bántépénzzel meghivatnak.

A költségvetés és a feltételek bármikor megtekinthetők.

M. Bodzás, 1909. november hó 11-én.

Vermes Alfréd,
jegyző.

4218

Kusler György,
bíró.**Értesítés!**

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy Széchenyi utca 1. sz. üzletemben a hus árammat a mai napon leszállítottam és pedig kgrmonkint:

Marha hus.

Szegye 96
Leves hus 1.04 és 1.12
Pecsénye hus 1.24

Borjú hus.

Eleje 1.56
Hátulja 1.80

Sertés hu.

Hus 1.52
Carm. 1.68
Háj 1.68
Zsir 1.76

4221

tisztelettel

Kiss László,
huscsarnok tulajdonos.

Telefon szám 242.

Elektromos erőátviteli motorokat

kikölesönöz, elad és felszerel 3191

Kalmár József

villanyvilágítás, telefon és villamos esengő berendezést vállalata

Arad, Salacz. u. 2.**TÖRLEY
PEZSGŐ.**

5763

Árverési hirdetmény.

A földmívelésügyi m. kir. ministeriumnak 1909. évi 106594 számú rendelete alapján a csálai állami szőlőtelep irodájában f. hó 17-én délelőtt 9 órakor megtartandó nyilvános árverésen a telep terményeiből a következők kerülnek eladásra:

450 mm I-ső oszt. rózsaburgonya, 700 mm I-ső oszt. magyarkincs burgonya, 300 mm II od oszt. rózsaburgonya, 300 mm II od oszt. magyarkincs burgonya, 200 mm árpaszalma, továbbá 300 mm I-ső oszt. buza és 8—1000 kéve tengeri szár, valamint 2500 mm takarmány répa és 40—50 hl. szőlőtörköly.

Az eladandó terményekre a telepkezelőség írásos zárt ajánlatot is elfogad, ha az legkésőbb f. hó 16-ig beérkezik.

Megfelelő bántépénz valamint későn érkező zárt ajánlatok tekintetbe nem vétetnek.

Közelebbi felvilágosítást a telepkezelőség : d. A termények bármikor megtekinthetők. 4204

Csála, 1909. évi november hó 11-én.

Telepkezelőség.

Telefon szám 151.

Nagy
könyvtárazat.**ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**

KÖNYVNYOMDÁJA

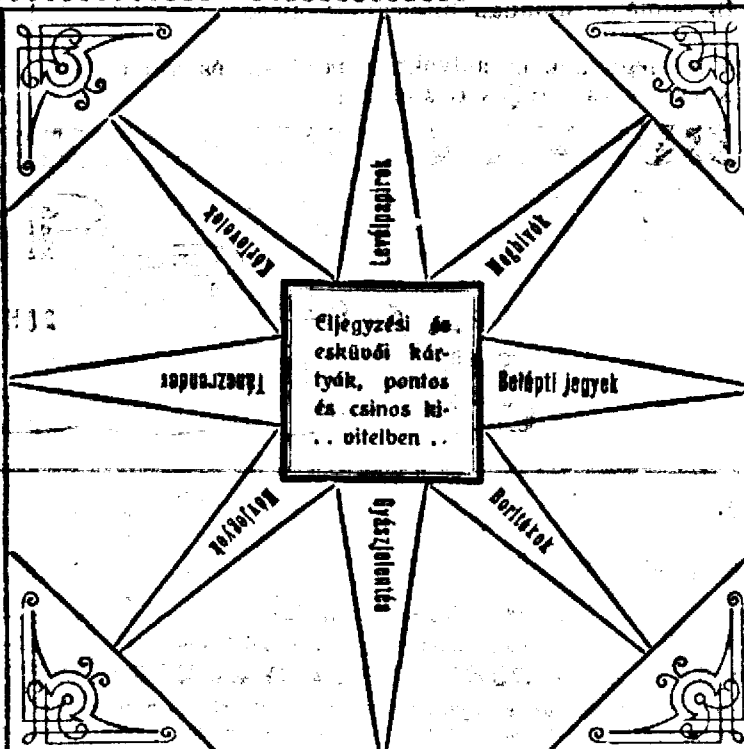
ARADON, JÓZSEF FŐHERCZEG-UT 22. SZ.

Befu-
tómóntóde.

Ajánlja
kiválóan berendezett és
a mai kor igényeinek
teljesen megfelelően fel-
szerelt

NYOMDÁJÁT,

hol mindennemű nyom-
tásai munkák gyorsan,
pontosan és a legme-
dernebb kiállításban ju-
tányos árban készíthet-
nek el.

Aradi Közlöny

a legnagyobb és legelterjedtebb vidéki politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Helyben:

1 évre . . . 24 korona.
1 hóra . . . 2 korona.

Videken:

1 évre . . . 28 korona.
1 hóra . . . 2 kor. 40 f.

Szerkesztőségi telefon 887.

Kiadóhivatás . . . Ml.

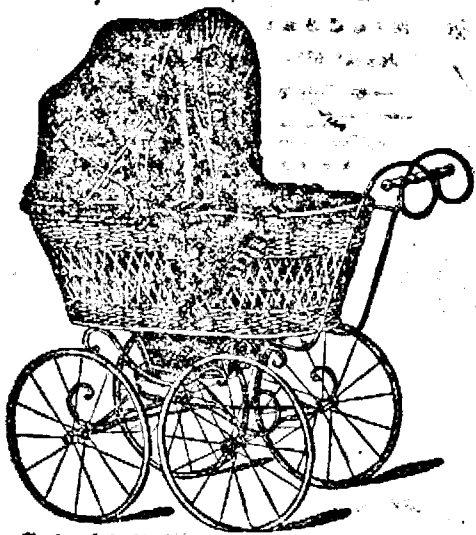

Fischer Nagyáruháza

ARAD, Szabadság-tér 12.

:: Gyermek-kocsik gyári raktára ::
5 forinttól 50 forintig.

3871

Szép kivitelű tartós ülő és fekvő kocsi frt. 12.—, 13.—, 14.—

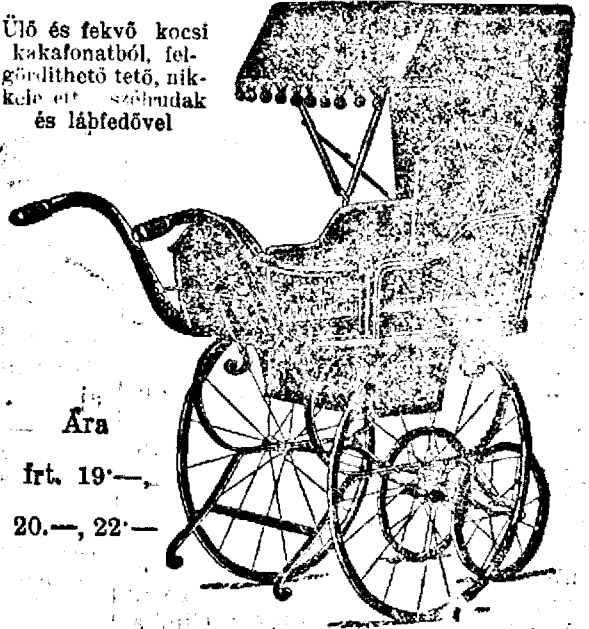

Finom ülő és fekvő kocsi fehérén vagy színesen lakkozva frt. 15.—, 16.—, 17.—

Ujdonság!
Cégemnek különlegessége!
Átalakítható ülő és fekvőkocsi legfinomabb kivitelben, frt. 35.—tól 50.—ig.

Ülő és fekvő kocsi karkafonatóból, felgördíthető tető, nikkelelt szarvadak és lápfedővel

Ára frt. 19.—, 20.—, 22.—

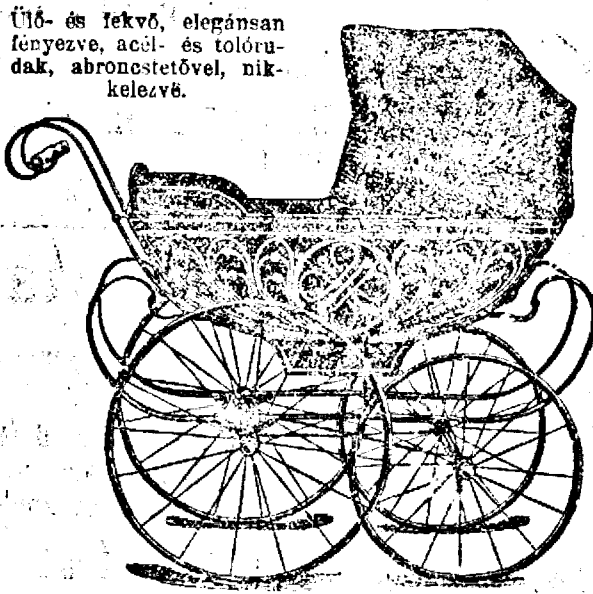

Angol carriage-kocsi 2 ülő vagy 1 fekvő gyermek számára, elegáns kivitelben, nikkelezett oldalkarzatokkal, fémhuzott redőkkel frt. 23.—, 25.—, és 28.—

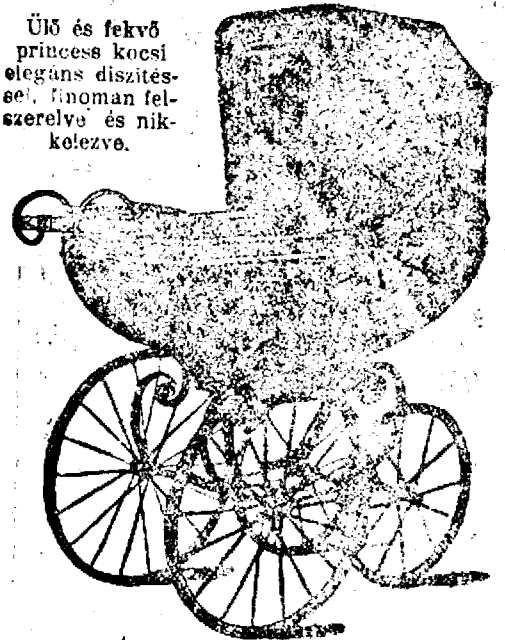
Elegáns princess-kocsi ülő és fekvő kocsira vagy színesen fényezésre

Princess-kocsi. Ára frt. 18, 20 és 23.

Ülő- és fekvő, elegánsan fényezve, acél- és tolóru-dak, abroncsotóval, nikkelezve.

Princess-kocsi csipkefüggönye frt. 24, 25 és 26.

Ülő és fekvő princess-kocsi elegáns díszítéssel, finoman felszerelve és nikkelezve.

Angol kocsi frt. 25, 30 és 35.

Nős, tanított kocsi frt. 7, 8 és 9.

Egyszerű kivitelű kocsi frt. 5, 6 és 7.

Erős és szép kivitelű vésző v. nád-fonású gyermek-kocsi

Mérvenc polgári kocsi, reklám frt. 9, 10 és 12.